

Mr. J. Kuglenius
19235 Beaverland St.,
Detroit, Mich. 48204
U.S.A.

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

NEPRIKLAUSOMA LIEITUVA

THE OLDEST AND BIGGEST LITHUANIAN
NEWSPAPER IN CANADA.

LE PLUS GROS ET PLUS VIEUX JOURNAL
LITHUANIEN AU CANADA.

SENIAUSIAS TAUTINIS DEMOKRATINES
MINTIES SAVAITRAŠIS KANADOJE.

NR. 42(1118) JUBILIEJINIAI - 50 Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir sustiprinimo kovos už Lietuvos laisvę - METAI * 1968 M. SPALIO-OCTOBER 23 d. * XXVI METAI * LITHUANIE INDEPENDANTE * INDEPENDENT LITHUANIA * Postage paid at Lachine, P. Q.

Sovietų tankai pakelėje tarp Pragos ir Bratislavos, Čekoslovakijoje.

SAVAITINĖ TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

ČEKAMS GRĄŠO ILGA "ZIEMA"

Gal ne tiek fizine, kiek moraline prasme. Atrodo, kad bus nepasisekę išprašyti "laisvintojus", ir apie 100.000 rusiškų maskolių pasiliks Čekoslovakijos teritorijoje. Kai Maskvos derybose čekų atstovai pareiškė, kad toks kariuomenės kontingentas paliks jų pačių karių bei turimų gynybinių pajėgų patalpų, Brežnevas atkirto, kad jis mielai pasiųstų nors ir ketvirtį milijono čekų armijos į Kinijos pasienį. O vėliau, Dubčekui bandant pastebėti, kad čekai esą išpildė pirmąsias Maskvos pareigas, pats sovietų prezidentas Nikolai Podgornis įsakė jam užsičiaupti. Tai gi nenuostabu, kad iš pasitarimų grįžęs slovakių komunistų partijos vadas dr. Gustav Husak išsitarė draugui: "Jie traktavo mus, lyg valkatas".

Yra duomenų, kad rusai suintensyvino kvislingų ieškojimą. Visokiomis priemonėmis bando skaldyti vadovaujančias tautos jėgas. Siūlo rojų, o kai tai negelbsti, net imasi smurto. Čekai, nepramatydami šviesesnių perspektyvų, bando apleisti kraštą. Šiuo metu priskaitoma virš 50.000 pasitraukusiųjų vakarus. Tikimasi, jog iki šių metų galo šis skaičius pasieks net 250.000.

Pabėgėlių aprūpinimo centrui Vakarų Vokietijoje yra nustebinti ne vien pabėgėlių skaičiumi, bet ir jų kokybe. Tai esą patys intelektualiausi čekoslovakų sluoksniai. Ir žinia, V. Vokietija pati mielai juos pas save priklaustų, tačiau nedrįsta dėl galimo sovietų reaguavimo. Šią progą puikiai išnaudoja JAV, Australija ir Kanada. Galop ir patys čekoslovakai negeidžia likti Europoje, o renkasi Š. Ameriką arba Australiją.

Tačiau visi neišbėgs. Didžioji 14 milijonų tau-

tos dalis liks, kaip ir kitos sovietų pavergtos tautos, ilgoje, barbariškoje, "žiemėje".

NATO AKYLIAU SEKS SOVIETŲ LAIVYNĄ

JAV admiras Horacio Rivero pranešė, kad įsteigtas ir nuo lapkričio mėn. 21 d. pradės veikti specialus dalinys su būstine Neapolyje, kurio užduotis bus koordinuoti ir pagerinti oro žvalgybą virš Viduržemio jūros. Dalinio vadu paskirtas JAV admiras Edward C. Outlaw. Patikimi šaltiniai tvirtina, jog to dalinio pagrindiniu dėmesiu bus 50 sovietų karo laivai, kurie šiuo metu ir randasi Viduržemio jūroje.

Liu Shao-chi

KOMUNISTINĖ KINIJA TEBEVERDA

Kinijos komunistų partijos vadas Mao Tse-tung pranešė, kad komunistinės Kinijos prezidentas Liu Šao-chi pašalinamas iš savo eitujų pareigų ir jam atimamos visos teisės ir privilegijos. Jis taip pat išmetamas iš partijos. Tai liūdnas finalas ilgą laiką trukusių žiaurių ir negailestingų vidinių kovų tarp liberaliau galvojančių ir tradicinių partiečių. Tarptautinių stebėtojų nuomone tai reiškia, jog Mao Tse-tung pagaliau ima kiek tvirtčiau jaustis savo soste. Kiekilgai tasai sostas išsilaikys - tai kitas klausimas.

AR TIKRAI VIETNAME BUS PALIAUBOS?

Vis dažniau ir dažniau prasiskverbia gandai apie netolimas paliaubas Vietnamo vyriausybė atitraukusi iš fronto 5 divizijas savo karių. Labai galimas dalykas, kad šios divizijas komunistai nori tikėtai geriau apginkluoti. O tačiau girdisi nuomonių, kad Š. Vietnamas šiuo žygiu lyg ir norėtų parodyti savo gerus nusiuteikimus ir pakreipti Paryžiaus derybas taikesne kryptimi, o tuo pačiu pakreipti prezidentinius rinkimus JAV-se prieš Nixoną ir Wallacę.

Richard Nixon

NIXONAS PIRMAUJA

Už poros savaitių JAV išsirinks naują prezidentą. Sprendžiant pagal amerikietiškos spaudos vedamuosius, Nixonas gerokai pirmuoja. Eilė žymių redaktorių, kurie 1964 metais stipriai palaikė Johnsoną, šįmet persimetė į Nixono pusę. Anot jų, tik Nixonas galės pakeisti Amerikos pasimetusių politinę linkmę. O kai kurie, H. H. Humphrey palaiką laikraščiai, net sugestijuonuoja, kad gal būtų gudriau, jei Humphrey vietą užimtų jo paties pasirinktas kandidatas į vice-prezidentus Edmund Muskie. Jis esąs šaltesnis ir sumaniau vedęs rinkiminę kampaniją. Mažiausiai užtarimo ar pagyrimo gauna trečiasis kandidatas G. C. Wallace. Net ir pietuose, kur jo populiarumas (pagal viešąją opiniją) yra aukščiausias, nė vienas iš žymesnių laikraščių teigiamai apie jį neatsiliepia. Už poros savaitių pamatysime, kas buvo teisūs ir kas klydo.

AMERIKA PERSPĖJO SOVIETUS

Dean Rusk siunčia savo pavaduotoją Nicholas Katzenbach vizitui pas Tito į Jugoslaviją. Žinovai teigia, jog šiuo žygiu norima išpėti sovietus, kad Jugoslavija tikrai nebū-

Atkreipiamas dėmesys į lietuviškas vestuves Sydney, Australijoje. Stovi iš dešinės: Arvydas Zduoba, Kestutis Genys, Jonas Biretas, jaunoji pora - Norbertas ir Marytė Vilkaičiai, Danguolė Genytė, Irena Biretaitė ir Liucija Genytė. Jaunieji priklauso Sydney Apylinkės tautinių šokių grupei.

Marshall W. Nirenberg

Professor H. G. Khorana

Professor Robert W. Holley

sianti antroji Čekoslovakija. Tai yra pirmas tokio aukšto rango JAV pareigūno vizitas Belgradan nuo 1963 metų.

ŽYDAI DEMONSTRUOJA PRIEŠ SOVIETUS

Praejusį sekmadienį visoj Šiaurės Amerikoje žydai demonstravo prieš Sovietų ambasadą ir konsulatą, išreikšdami savo pasipiktinimą nuolat augančiu antisemitizmu Sovietų Sąjungoje.

Ir Montrealy virš 1000 žydų demonstravo prieš Ontario gatvėje esančio Sovietų Sąjungos konsulato. Daugelis demonstrantų buvo studentai. Tai bene pirmas toks pažymėtinas žygis pokario metais. Jį turbūt didžia dalim inspiravo Sovietų žydų kilmės rašytojų ir intelektualų teismai ir ištėrimai, kurie buvo įvykdyti šiais metais Sovietuose.

Pažymėtina, kad nuolat dažniau Vakarus pasiekia žinios apie aukštų sovietinių ir satelitinių žydų kilmės pareigūnų pašalinimus ir persekiojimus. Pažymėtina taip pat, kad tikrai dabar susilaukiame tokios aišrios reakcijos, nors panašūs kitų tautybių pašalinimai ir likvidavimai tęsiasi jau išties 50 sovietinės vergijos metus.

NOBELIO PREMIJOS LAUREATAI

Kiekvienais metais šiuo laiku Švedijos karališkoji akademija skiria visą eilę premijų, kurių finansinį pagrindą sudaro dinamito išradėjo Alberto Nobelio palikimas. Premijos jų gavėjams suteikia ne tik vieną kartą prestižą, bet ir didelę sumą pinigų. Pav. šį rudenį jos siekia 70.000 dolerių. Iš iki šiol paskirtųjų minėtinos: taikos premija, kuri teko (ji nebuvo skirta per pastaruosius trejus metus) dr. Rene Cassin, prancūzų teisininkui, vienam iš Žmogaus Teisių deklaracijos autorių; medicinos Nobelio premija pasidalino trys amerikiečiai: Marshall W. Nirenberg, prof. H. G. Khorana ir prof. Robert W. Holley už tyrinėjimus genetikos ir celių struktūros srityje; literatūros premija paskirta japonų rašytojui Yasunari Kawabata už jo meistrišką prozą. Kitų laureatų pavardės dar nepaskelbtos.

Dr. Rene Cassin

YASUNARI KAWABATA

Mylimam tėvui

KAROLIUI BALČIŪNUI mirus, Krašto Tarybos nariui ir Toronto Apylinkės Valdybos pirmininkui Gerardui Balčiūnui ir jo artimiesiems gilią užuojautą reiškia

KLB-nės Krašto Valdyba.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITUANIE INDEPENDANTE
INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! For liberation of Lithuania!
Už ištikimybę Kanadai! For loyalty to Canada!

Authorized as second class mail by the Post Office
Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.
LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR
SPAUDOS BENDROVĖ "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Redaktorius Jonas Kardelis
Administratorius Pranas Paukštaitis.
Tel. 366-6220

7722 George Street LaSalle, Montreal-- Quebec-- Canada.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje\$6.00 Canada\$6.00
Amerika ir P. Amerika. \$6.50 America & S. America. \$6.50
Visur kitur\$7.00 Other Countries\$7.00
Atskiras numeris\$0.15 Single copy\$0.15

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba pašto ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

BALFO JUBILIEJINIAI METAI ATEINA

/Atviras laiškas BALFO Darbuotojams ir Rėmėjams/.

Brangūs Šalpos darbo
Vadovai, Ugdytojai ir Pa-
laikytojai,

Spaudos puslapiuose ir
radio bangomis buvo pa-
minėta apie naujo žmo-
gaus išjungimą į Balf
šalpos darbą. O tai buvo
padaryta ne dėl to, kad tas
žmogus būtų svarbus, bet
dėl to, kad šis darbas yra
reikalingas ir reikšmin-
gas.

Atvykęs į Brooklyną
turėjau pamažu pasipras-
ti ir su nauja aplinka, ne-
įprastomis gyvenimo są-
lygomis ir klaidais mies-
to maišatim. Kai kurie gal-
tik patys sau pagalvojo, o
kiti atvirai man pasakė,
kad tik nelabai gudrus
žmogus paliktų tiesioginį
pastoracijos darbą, Mon-

tanos, kad ir vėsiąs, bet
saulėtas klimatinės sąly-
gas ir keltųsi į aprūkusio
didmiesčio nešluotą ra-
joną.

Į tokius ir panašius už-
metimus trumpas atsa-
kymas galėtų būti sekan-
tis. Kuone dvidešimt savo
kunigystės metų esu sky-
ręs pastoraciniam darbui
tarpne lietuvių. Tai buvo
mielas ir našus darbas.
Tačiau būdamas lietuvių
tautos vaiku ir pašvęstas
kunigu dirbti pirmiausia
Lietuvos žemelėje ir lie-
tuvio gerovei, jaučiuilge-
sį ir norą kaip nors pri-
sijungti prie lietuviško
darbo. 1949 m. atvykęs į
JAV - bes bandžiau kur
nors prisiglausti prie
lietuvių parapijos, bet ne-
buvo galimybės. Tad šį
pavasari, kai buvau pa-
kviestas imtis Balf reik-
kalų vedėjų pareigų, ir
ryžausi palikti Montanos
platybes ir vykti į Brook-
lyną.

Nors prieš apsispre-
ndžiant šiam žingsniui bu-
voir abejonių ir klaus-
tų, tačiau keliolika dienų
praleidus Balf Centro
įstaigoje, ir paskaičius
kasdien ateinančius iš
Lietuvos, Sibiro ir kitų
pasaulio kampelių mūsų
vargstančių sesių ir bro-
lių prašymus, visos abe-
jonės išsisklaidė.

Sekanciais metais Bal-
fas švęs savo 25-ųjų metų
seimas pritaria sumanymui į-
taigoti laisvojo pasaulio viešąją
opinią gražinti Vlniaus katali-
kų katedrą religio kulto rei-
kalams. Akcijos būdai palieka-
mi spresti FLE valdybai.

Bendruomenės lėšos

Seimas konstatuoja, kad sėk-
mingam bendruomenės darbui
vykdyti būtinos lėšos. Tad
prašo PLB valdybą, kraštų val-
dybas ir visus bendruomenių
organus ypatingą dėmesį kreip-
ti į tautinio solidarumo įnašų
rūškimą. bendruomeninių fondų
ugdyną ir kitokių lėšų telkimą.

Šiais Lietuvos Laisvės kovos
metais seimas prašo visus lietu-
vius dosniai paremti Jungtinio
Finansų komiteto darbą.
Seimas taip pat pritaria lie-
tuvų fondams, saviškai jų stei-
gėjus bei narius ir, paabrėžda-
mas didelę lietuvių fondų reikš-
mę lietuvių išėjvijos tautinei vei-
klai, kviečia ir visus kitus lietu-
vius tapti jų nariais.

Dėmesys lietuvių jaunimui
Seimas, atsižvelgdamas į I-jo
Pasaulio Lietuvių jaunimo kon-
greso nutarimus, paveda PLB
valdybai imtis iniciatyvos šauk-
ti II-ji Pasaulio Lietuvių jauni-
mo kongresą.

Seimas prašo PLB valdybą bei
toliau rūpintis Pasaulio Lietu-
vių jaunimo kongreso nutarimų
įgyvendinimu, ieškant naujų bū-
dų turėtų tekti bendrojo pla-
no daugiau jaunimo įtraukti ir
visus bendruomenės darbus, ska-
dinant jaunimo sekcijų veiklą,
koordinavimo darbai, praktinį
švietimo vykdymą ir jo kontrolę
paleikant kraštų valdyboms, im-
tiant jaunimo organizacijas,
kurios Lietuanus ir jaunimo
lietuviškos šeimos ir lietuviško
švietimo metais.

Seimas ragina kraštų val-
dybas gyvinti, stiprinti ir plėsti
lietuvių išėjvijos sukurtois
patriotinėmis organizacijomis,
lietuviškomis parapijomis, mo-
kyklomis bei spauda ir, siekda-
mas šį lietuvišką darbą prae-
ti bei pagilinti, kviečia juos ir
jų palikuonis vieningai bendra-
darbiauti Pasaulio Lietuvių ben-
druomenėje.

Apsverstęs atliktus ir atlieka-
mus darbus, seimas reiškia pa-
dėką PLB valdybos pirmininkui
Juozui Bačiūnui, vykdomajam
vicepirmininkui Stasiui Barzdu-
kui ir visai PLB valdybai už
našų penkerių metų darbą, ypa-
čiai už Pasaulio Lietuvių jauni-
mo kongreso minties įžiebimą
bei įgyvendinimą.

Reiškia padėką PLB III seimo
rengimo komitetui už kruopštų
darbą.
Reiškia pagarbą visiems lais-
vojo pasaulio lietuvių bendruo-
menų darbuotojams, lietuvių
mokslo ir kultūros kūrėjams,
kultūrinį bei visuomeninį lie-
tuvų švenčių rengėjams ir vi-
siems lietuviškų tautinių darbų
rėmėjams.

PLB III SEIMO NUTARIMŲ
KOMISIJA

BALFO 108 skyriaus Chicagoje valdyba ir nauji nariai. Iš kairės: A. Kavera, R. Simokaitienė, A. Daukienė, A. Jagela, K. Bružas, Stovi: A. Girmienė, p. Augustine, J. Bertašius, A. Eivienė, J. Kanienė, D. Bielskus, E. Bielskienė, V. Girmis ir M. Simokaitis. J. Kasakaitis nuotrauka

šalpos darbo metų jubi-
liejų. Per tiek metų mili-
jonai dolerių buvo suau-
koti geraširdžių lietuvių
ir per Balf organizaciją
jais buvo paremta ir pra-
džiuginta daug mūsų
vargstančių brolių ir se-
sių.

Prisimindamas kiek
energijos, darbo ir entu-
ziazmo a. a. kun. L. Jankus
buvo įdėjęs į Balfą, pir-
miausia norėjau aplanky-
ti jo kapą. Jis paaukojo ne-
tik savo talentus ir gabu-
mus, bet net ir savo kas-
dieninio gyvenimo ele-
mentariausius patogiu-
mus.

Tačiau nei a. a. kun. L.
Jankus, nei visa Balf
valdyba, vieni nieko nebū-
tų galėję padaryti, jei jų
planai nebūtų remiami ir
palaikomi atskirų skyrių,
jų vadų ir visų uolių Bal-

fo darbuotojų.
Šalpos darbas yra au-
kos darbas. Balf organi-
zacijos sukūrimas, jos
gyvavimas ir plėtimas
yra gyvas įrodymas Lie-
tuvų tautos heroizmo
ir kiekvieno jos nario ar-
timo meilės gyvumo.

Dvidešimt penki Balf
šalpos darbo metai yra ir
liks Amerikos lietuvių
istorijoje kaip garbingas
ir pasididžiavimo vertas
visapusiško bendradar-
biavimo ir darnios veik-
los lapas.

Prisimindamas, kad
kiekvienais metais yra
ruošiami rudeniniai Bal-
fo vajai, tikiu, kad šį ru-
denį kiekviename skyriu-
je jie bus organizuojami
su nauja energija ir ini-
ciatyva, ir kad kiekvienas
geros valios lietuvis savo
auka prisidės prie mūsų

vargstančių brolių pagal-
bos.

Žvelgiu į ateitį su vilti-
mi. Ta viltis yra Jumyse.
Nei reikalų vedėjas, nei
valdyba, nei direktoriai
ar seimas nieko negalėtų
padaryti, jei Jūs, gerieji
Sesės ir Broliai, nepa-
remtumėte šio darbo, jei
Jūs neparodytute savo ge-
rų norų žodžiu, darbu ir
auka.

Tai Jūs darėte jau per
eilę metų, to laukiame iš
Jūsų ir šiemet. Ypatingai
ruošiantis Balf šalpos
darbo Jubiliejiniam Sei-
mui kviečiame visus su
nauju ryžtu, iniciatyva ir
stambesne auka prisidėti
prie šio darbo.

Jus gerbiąs

Kun. Pranas Geiščiūnas
Balf Reikalų Vedėjas.

DU KONKURSUS

KARINĖM TEMOM

skelbia St. Dirmantas.

Pirmas. Viena šių temų:

a. Tautai apsilėidus
karinėje srityje, 1917-1920
metais įvyko didžioji bei
pavojingoji žala. (Išvar-
dinti tautos nepasiruoši-
mą ginklu ginti savo tei-
sę: to nepasiruošimo ža-
lingos pasekmės ir jų
priežastys. Išvados atei-
čiai.

b. Kariai - neišvengia-
mas veiksnys Lietuvai
laisvę atkovoti, valstybę
atstatyti ir ją atlaikyti
tinkamose ribose su so-
sistine Vilniumi. Laikas
ruoštis.

c. Vilniaus karinė pra-
eitis nuo 1648 iki 1948 me-
tų.

60 dolerių premijom
deponuoti Liet. Veter. Są-
jungos Centro valdybos
įžde.

Rašinius pristatyti iki
1968 lapkričio 10 d.

Antras. Viena šių temų:

d. Didž. Lietuvos Ku-
nig - jės ginkluotos jėgos
brėžiniam, fotostatams
ir 1792 metų karo prieš
rusus veiksmi.

e. Didž. Lietuvos Ku-
nig - jos kariuomenė ir jos
veiksmai 1794 metų gryn-
bos kare prieš Rusijos
Katiušą II-ją.

Premijom skirta 100
dolerių. Rašinius prista-
tyti iki 1969 lapkričio 1 d.

Trijų asmenų vertinto
jų (jury) komisija bus su-
daryta vėliau. Sprendžia-
rodyti šaltinius-knygas ir
muoju balsu komisijon
patarti, kur jos čia yra.
Įeina konkurso iniciato-
rius-sponsorius.

Vertintojų komisija ga-
li:
a. paskirti visą skirtą su-
ma geriausiai bet kuria
tema rašiniui.
b. paskirstyti dviem ar su-
dominti, suaktualinti

"LAISKŲ LIETUVIAMS" STRAIPSNIO KONKURSAS

Tolerancija ir ištikimybė princi-
pams, kryžiuojantis pažiūroms
ir nuomonėms

"Laiškų Lietuviams"
žurnalo redakcija, atsi-
žvelgdama į faktą, kad
lietuvių išėjvijos visuome-
nėj pasitaiko nemaža ne-
santaikos, nesutarimų ir
susiskaldymo ir norėda-
ma tautiečių tarpe skleis-
ti darnaus sugyvenimo
mintį ir dvasią, 1968-1969
metų rašinio konkursui
parinko atitinkamą temą,
būtent, "Tolerancija ir iš-
tikimybė principams,
kryžiuojantis pažiūroms
ir nuomonėms" (kaip yra
lietuvių visuomenė ir
kaip turėtų būti).

Rašinsys (straipsnis, be-
mūsų kūrybos sritį.
St. Dirmantas.
Čikaga, 1968, vad. Kovos
metai.

lestrinis vaizdelis ir kt.)
turi būti ne ilgesnis kaip
3000 žodžių, pasirašytas
slapyvardžiu ir išsiųstas
kartu su atskirame voke-
lyje įdėta tikrąja pavarde
ir adresu "Laiškų Lietu-
vams" redakcijai, 2345
W. 56th St., Chicago, Ill.
60636, U.S.A. Konkurso
terminas - 1969 m. vasario
1 d. (pašto atspauda da-
ta). Atsiųsti rašiniai tam-
pa žurnalo nuosavybe ir
gali būti jame spausdina-
mi. Vertinimo komisija
bus paskelbta vėliau. Ski-
riamos premijos: I - 100
dol., II - 50 dol. ir III - 25
dol. Premijos jau pa-
skyrę yra: 100 dol. - V.
Kuliešius ir 25 dol. - Pr.
Razminas.

Nukelta į 6 psl.

Inž. KAROLIUI BALČIŪNUI staiga mirus, jo šeimai,
giminėms ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą
reiškiame

E. J. Kardeliai.

Brangiam Tėveliui mirus Lietuvoje,
mielam JUOZUI LUKOŠIŪNUI ir jo šeimai nuoširdi
užuojauta

Marija ir Petras Girdžiai.

JONUI BURČIKUI mirus,
jo žmonai, dukterims ir sūnui nuoširdi užuojauta
Genovaitė Kazlauskienė
ir vaikai.

Kun. dr. F. Juzevičius.

DABARTINĖ LIETUVA IŠ ARTI

FELIKSAS JUZEVICIUS

(Tęsinys iš praeito nr.)

Paversdami Lietuvą Rusijos provincija, rusai komunistai išliko ištikimi ne tik Stalino, bet ir carų vestai politikai. Kaip carai, taip ir rusai komunistai nori lietuvius nutautinti. Tačiau savo tikslui atsiekti jie pasirinko kitas priemones. Baltieji carai draudė lietuvių kalbą ir lietuvišką spaudą. Raudonieji carai uždraudė visus simbolius, kurie yra susiję su Lietuvos istorija bei lietuvių tautos gyvenimu. Jie pašalino Vyti ir jį pakeitė "tarybinį" herbą, kuris savo turiniu nesiskiria nuo rusiškojo. Išmetė taip pat trispalvę, užslopinę himną. Jei šiandien lietuvis drįsta pasikabinti Vyti, ar trispalvę, ar užgiedoti himną, tai jis laikomas kontrarevoliuciniu, t.y. pačiu didžiausiu politiniu nusikaltėliu. Kodėl lenkai, vengrai, rumunai, vokiečiai gali pasilaikyti savo tautinius simbolius, o lietuviai ne? Dėlto, kad Lietuva turi būti tik Rusijos provincija ir niekas daugiau. Rusų "išlaisvintoje" Lietuvoje lietuviams uždrausti jų tautiniai simboliai. Lietuvoje lietuvis negali pasirodyti lietuviu, jis turi išoriškai jau atrodyti rusu.

Tai dar neviskas. Raudonieji carai žino labai gerai, kad tautinei sąmonei užslopinti neuž-

tenka sunaikinti tik simbolius. Reikia taip pat užgniaužti visus tuos dvasinius elementus, kurie lietuvių padaro lietuviu ir jį išskiria iš rusų. Vienas tokių elementų yra krikščioniškasis bei katalikiškasis tikėjimas. Štai kodėl raudonieji carai daro viską, kad katalikybė būtų išrauta su šaknimis iš lietuvių tautos gyvenimo. Mes klystame, kai manome, kad kova prieš religiją yra tik kova prieš "liaudies opiumą". Kova prieš Katalikų Bažnyčią turi taip pat grynai "tarybinį" pobūdį.

Iš šios kelionės niekada nepamiršiu dviejų dalykų: Vilniaus ir Kauno išniekintų bažnyčių ir prie Berlyno sienos žmonių, besiveržiančių į laisvę. Kai klajojau Vilniaus gatvėmis, tai mačiau gražiausias bažnyčias su išdaužtais langais, užkaltomis durimis, griuvančiomis sienomis. Kaune daugelis bažnyčių yra paverstos sandėliais bei įmonėmis. Ar tai nėra XX a. barbarybė? Kai barbarai įsiverždavo į Romą, ką jie darydavo? Plėsdavo ir degindavo bažnyčias. Apgailėtina atrodo ir tos bažnyčios, kuriose dar laikomos pamaldos. Kokiam stovyje tie didieji meno paminklai — Sv. Petro ir Sv. Povilo ir Sv. Onos bažnyčios? Nedažytos, apdulketosios, nere-

montuojamos. Tas pats ir su Sv. Mikalojaus bažnyčia, Aušros Vartais ir kitomis mano aplankytomis bažnyčiomis. Vilniuje tėra vienuolika atdarų bažnyčių, o jų buvo ar ne apie keturiasdešimt. O katedra? Ji paversta paveikslų galerija. Reikėtų stebėtis, jei raudonieji carai jos būtų neišniekinę. Kas nori ką nužudyti, smeigia kalaviją tiesiai į širdį. Ir jie smeigė. Juk katedra — tai katalikiškojo krašto širdis. Joje Lietuvos praeitis. Ji saugojo Sv. Kazimiero palaikus. O šiandien ji išprofanuota ir išniekinta stūkso Vilniaus viduryje ir liudija praeivius, kad barbarybei "tarybinėje" Lietuvoje nėra ribos. Meno galerija paversta taip pat Iglulos bažnyčia Kaune. Ten, tamsiame užkampyje, mačiau taip pat Zikaro "Laisvės" statulą, kuri kadaise stovėjo Karo Muzėjaus sodelyje. Ar tai ne simboliška? Lietuvoje laisvei tėra šiandien vietos tik muziejuje. Dar negailestingis raudonasis caras buvo Prisiškimo bažnyčia Kaune. Ji paversta įmonė. Ir nesistebėkime. Juk ji simbolizuoja prisikėlusią ir nepriklausomą Lietuvą!

Tokios antireliginės barbarybės, kokia yra "tarybų" Lietuvoje, nemačiau nei Lenkijoje, nei Rytų Vokietijoje. Varšuvos katedra, septynių šimtų metų senumo gotika, buvo karo metu visai sugriauta. Šiandien ji vėl atstatyta. Kitos bažnyčios taip pat atstatytos, kurios buvo nukentėjusios nuo karo. Krokuvoje yra proporcingai daugiau bažnyčių, negu Vilniuje, bet nėra nei vienos uždarytos. Lenkai komunistai neišniekino savo tautos šventovių. Rytų Vokietijoje nemačiau taip pat religinės neapykantos barbarizmo formoje. Drezdene atstatyta ir garsoji protestantų Kreuzkirche, ir katalikų Hofkirche. Rytų Berlyne baigiamas atremontuoti Domas ir visai užbaigta jau Sv. Jadvygos bažnyčia. Lietuvoje kitaip. Raudonieji carai ne stato, o griaua bažnyčias. Tik Lietuvoje verčiami kryžiai, žudomi ir tremiami vyskupai, kunigai ir tikintieji, draudžiama vaikų katechizacija. Baltųjų carų laikais

buvo uždrausta lietuviškoji spauda, o raudonųjų carų laikais draudžiama katalikiškoji lietuvių spauda. Jau ketvirtis šimtmečio, kai vyksta katalikiškosios spaudos draudimas, ir tai XX a. "laisvoje, tarybinėje Lietuvoje". Lietuvių religinę prispaudą yra tokia žiauri ir visuotinė, jog ją palyginti tegalima tik su pirmųjų krikščionių persekiojimu Nerono ir Diokleciano laikais. Šiuo atžvilgiu raudonųjų carų barbariškumas toli pralenkia nacių vandalizmą.

Suomijoje sutikau amerikiečių šeimą. Augstos kultūros ir išsilavinimo žmonės. Užsimezgė kalba apie vokiečius ir rusus. Mes stebėjome, kad vokiečių tauta, turinti tiek daug didžių ir gabių žmonių visose srityse, nuėjo vandalizmo keliais. Tai galioja ir rusų tautai, kuri savo širdyje yra taip humaniška ir nuoširdi. Kaip tai suprasti? Labai idomų atsakymą surado ši amerikietė. Pagal ją, kiekvienoje tautoje yra penki procentai psichiškai neišbalansuotų žmonių. Vakaru kraštuose tuos penkis procentus sudaro įvairūs padaužos, keistuoliai. Vokietijoje nacių laikais šie penki procentai valdė kraštą. Tie penki procentai valdo taip pat ir Rusiją, ir tai daugiau kaip penkiasdešimt metų. Kai nuvykau į Lietuvą, tai pats pamačiau, kad šios amerikietės samprotavimai yra ne psichologinė hipotezė, bet istorinė patirtis.

Tačiau Lietuvoje komunistai nepasitenkina vien tik bažnyčių griovimu, bet mėgina Katalikų Bažnyčią užslopinti ir iš vidaus. Jie proteguoja "neutralius" kunigus, o veiklesnius siunčia į "durpykus". Kai kuris kunigas pasirodo per daug aktyvus, tai jam net elektrą išjungia. Tiesa, dar veikia Kauno kunigų seminarija, bet tik partijos atstovas nusprendžia, ar jaunuolis turi pašaukimą, ar ne. Jis taip pat sprendžia, kas tinkamas būti profesoriumi, kas ne. Tiesiog reikia stebėtis, kaip komunistai yra susirūpinę kunigų "geru" išauklėjimu. Seminarijoje yra, be-

SUSITIKIMO VAIZDAS DABARTINĖJE LIETUVOJE TĖVŲ SODYBOJE, kurią prieš 23 metus puošė graži tvorėlė o dabar pavirtusi į paprastą užtvartą ir nuvykusi sesutė vos galėjo atpažinti.

rods, 30 klierikų. Tuo tarpu nepriklausomybės metais viena Telšių seminarija turėjo virš šimto klierikų, nekalbant apie Kauną.

Kai iš viešbučio eidavau laukti Mišių į Aušros Vartus, tai pakeliui prasukdavau pro antireliginį muziejų, kuris, kaip ir pridera komunistų "tarybinei" etikai, įrengtas bažnyčioje. Direktoriaus pareigas eina kažkoks ekskunigas (Markonis-Markauskas — Red.). Tai irgi derinasi su "tarybine" etika. Kartą užsukau muzėjaus pasižiūrėti. Kai vadovė man pradėjo aiškinti religijos atsiradimą bei jos evoliuciją, tai man prisiminė Sialiuose išleistoji "Peklos knyga". Man atrodė, kad antireliginis muziejus ir peklos knyga yra vieno mokslo lygio. Skiriasi tik jų autoriai. Muzėjaus kūrėjas yra "augsto lygio marksistinis mokslininkas", o peklos knyga rašė pasipelnymo tikslais "augsto lygio teologas" verslininkas.

Komunistai tikrai mažiau save kompromituotų ir savo "moksliškumą", jeigu jie vietoj antireliginį muziejų organizuotų antialkoholinius muzėjus ir tuos pinigus, kuriuos išleidžia antireliginei propagandai, panaudotų kovai prieš girtuoklystę. Nors joks Rytų Europos kraštas negali pasigirti blaivininkais, tačiau padėtis Lietuvoje nėra irgi džiuginanti. "Tarybiniam" rojuje ne religija, o girtuoklystė yra pilna ta žodžio prasme liaudies opiumas. Darbininkai turi tokias liūdnas pragyvenimo sąlygas, jog jie geresnio gyvenimo viltį sudeda į "vodkos" bonką. Susidariau įspūdį, kad girtuoklystė Lietuvoje yra įgavusi tokias formas, kurios nesiskiria nuo alkoholizmo apskritai. Kaip kitaip galima aiškinti faktą, kai matai jaunus vyrus rytą užsisakančius pusryčiams po 100 gramų vodkos? Kažką panašaus teko matyti tik Paryžiuje, kur alkoholiškai kavinės rytas gerda vietoj kavos baltąjį vyną. (Bus daugiau)

STASYS GERVILAS

9

TRYS NUPLĖSTOS KAUKĖS

(N. Lietuvos slapstosios policijos detektyvo pergyvenimai Vilniuje ir Vilniaus krašte 1939 - 1944 metais).

Staigus vokiečių kariuomenės prasiveržimas per Lietuvą, dalį Gudijos, daug komunistų nesusukubo toli nubėgti ir daugumas iš jų vėl grįžo į Vilnių bei Vilniaus kraštą. Tūkstančiai bolševikų kariuomenės palikę užpakalyje fronto linijų pasidavė vokiečiams be mūšio. Bet kaip gerai yra žinoma, bolševikų kariuomenėje nei mažiausio dalinio nebuvo be politrukų ir kariuomenės čekistų komunistų, kurių taip pat daug paliko Lietuvoje ir Gudijoje. Vokiečiams okupavus mūsų kraštą ir Gudiją šie komunistai-politrukai bijodami bausmių už padarytus nusikaltimus, nepasiduodavo nei Vokiečių nei Lietuvių policijai. Pradžioje kelias savaites ramiai slapstėsi Vilniuje ir dažniau Vilniaus krašte pas komunistams palankius Rusų bei Gudų tautybės ūkininkus. Okadangi buvo vasaros laikas, tai tuo labiau buvo lengva slapstytis ir stebėti Vokiečių okupacines valdžios valdymą bei Lietuvių administracijos bejėgią ir pasyvią laikyseną. Tai buvo jaučiama visose įstaigose, ir labiausiai policijoje, nes vokiečių pareigūnų grobšumas ir kvailas išdidumas buvo visai nepakenčiamas ir pykino mūsų prityrusius pareigūnus. Taipgi labai neigiamai veikė vokiečių pareigūnų artimi bendradarbiavimai su lenkėmis patriotėmis ir kai kur net su komunistam simpatizuo-

jančiomis moterimis, kurios, kaip vėliau aiškėjo, tuo pat metu, palaikydavo ryšius su besislapstančiais politrukais. Gi politrukai išsiaiškinę bendrą padėtį, jau rudenio pradėjo organizuoti ir rūpintis apsiginklavimu. Oapsirūpinti ginklais nebuvo jokia problema, nes besislapstydami politrukai turėjo ginklų dar iš savo tarnybos laiku. Nespėję gerai įsikurti Šv. Jono gatvėje, persikraustom į Gedimino gt. buv. lenkų teismo rūmus ir įsikuriame vakarinėje pusėje, priešais vokiečių SD, kur pastarieji turėjo savo valgyklą bei girtuokliavimo kambarius. Šiamome pastate turėjome keilolika kambarių daboklytuosius, kvociamus asmenis. Į kalėjimą persisųdavom tik tuos, kurių kaltė buvo įrodyta ir byla perduodama valstybės gynėjo pad. arba Vokiečių tarnybai.

Jau rugpjūčio mėn. mieste pasirodydavo buvę politrukai ir aktyvesni komunistai. Reikėjo stiepti budrumą bei rinkti tinkamų informacijų jų aiškinimui. Pakliuvę į mūsų rankas, buvo griežtai kvociami. Tačiau ieškojimą apsupkino ir pačių Nacių - bepročių SD pareigūnai, kurie terorizuo-dami žydų tautybės žmones (plėšdami bei varydami į specialies getto) - nusavindavo vietinių gyventojų namus ištisais blokais. Šitoks žiaurus Nacių darbas nustatė

prieš save didžiąją dalį miesto gyventojų, kurie iki šiol buvo pasyvūs arba net draugiški vokiečiams. O besislapstą politrukai ir komunistai šiuos įvykius gerai išnaudojo. Padėtis dar pablogėjo, kai naciai pradėjo masiniai žudyti žydų tautybės žmones. Tai pažadino ir lenkų teroristus, kurie pradėjo (Vokiečiams okupavus Vilnių) laikėsi gana pasyviai. Bet neilgai. Nes lenkai per drąsiai pradėjo organizuoti teroristų grupes bei partizanų dalinius. Netrukus tapo suorganizuota speciali sekcija lenkų teroristų bei partizanų aiškinimui. Nes gerai buvo žinoma, kad lenkai netiek buvo pavojingi vokiečiams kiek lietuvių pareigūnams dirbusiems lietuviškoje administracijoje. Ypač lenkų politikai ir teroristai visai nesigilindavo į lietuvių politinius planavimus bei pastangas išsaugoti gyvą tautinę dvasią, o trumparegiškai su kaltino bendradarbiaujant su nacių okupantais. Net ir šiandien dauguma lenkų veikėjų rašinėja melagingus bei provokacinius straipsnius prieš lietuvius, kurie jiems nelaimėje gelbėjo ir, nesuimėdavo ir neperduodavo su visa kaltinamąja medžiaga Vokiečių Karo teismui. Buvo vengiama suėmimų, o suimtiesiems "rasta" mažiau kaltinamosios medžiagos.

Šiandien kai kurie lenkai begėdiškai šmeižia lietuvių kaimo policininkus, vadindami SS daliniais ir giriasi juos smarkiai sumušę. Kartais net išžudę net visame apskrityje nebūtą policininkų skaičių.

Bet lenkiška manija "co to ja" ir jų trumparegiškos inteligentijos politikoje vis kiršinama prieš

lietuvius.

Pav. melagingai ir visai begėdiškai aprašyta lenkų partizanų kautynės su, - neva lietuvių ir vokiečių SS daliniais. Čia norisi pasakyti panašius provokacinių straipsnių autoriams ir kitiem "ura patriotam", tegu jie nemano, kad lietuviai nežino lenkų partizanų organizatorių bei partizaninių grupių prisilaikymo vietovių, nes mes žinojome ir turėjome pakankamai jėgų ir priemonių juos sunaikinti. Tačiau tai nebuvo daroma tik todėl, kad Lietuva nebuvo karo stovyje su Lenkija. O be to lenkai buvo verti tik užuojautos ir pasigailėjimo didžioje nelaimėje, kuri įvyko dėl jų pačių politikų neapdairumo ir nesugebėjimo didėlei (apie 26 mil. tautai) vadovauti. Tik dėl to jų tauta turėjo milžiniškus nuostolius, kurių dar ir šiandieną lengva užmiršti.

Silpnapročių Nacių pareigūnai pradėjo nežmonišką terorą vykdyti, daug jaunų stiprių žydų tautybės vyrų apleidę savo gyvenamas vietas ieškojo apsaugos miškuose susirūšdami su besislapstančiais politrukais bei aktyviais komunistais ir bendromis jėgomis ruošdavosi žiemai patalpas ir maisto atsargas. Pradžioje maistą vogdavo pas ūkininkus, vėliau geriau apsiginklavę ir sudarę didesnes grupes plėšikavo didesniuose ūkiuose. Politrukai-teroristai turėdami geresnes jiems reikalingas žinias iš miesto atvykdavo pas nurodytus asmenis ir dar susirūšę su pabėgusiais čekistų ir kitų žmonomis, prisilaikydavo mieste arba miesto pakraščiuose.

Vieną dieną gauta žinia, kad Neries upės pakrastyje buvo rastas Vo-

kiečių kariuomenės puskarininkis prigrėęs ir su mušimo žymėmis galvoj. Vokiečiai žandarmerija įsakomai prado skubiai išaiškinti mirties priežastį, nes yra įtarimo, kad puskarininkis nužudytas. Pasieltravus, paaiškėjo, kad šitas kariškis buvo apiplėštas, paimiti pinigai, jo dokumentai ir ginklas. Iš to jau galima buvo susidaryti nuomonė, kad minimą kariškį nužudė politiniai teroristai. Bet nors ir aiškinant šią žmogžudystę, skubių rezultatų nedavė ir aiškinimas buvo tęsiamas. Gal už dviejų savaitių rastas upėje antros žandarmerijos uniformuotas pareigūnas prigrėęs ir apiplėštas, buvo nustatyta, kad teroristai daro žmogžudystes tik vakarais, bet kaip ir kodėl lavonai imetami į Neries upę? Žinoma, teroristai buvo tikri, kad vanduo lavonus nuneš tolyn ir tuo visa baigta, tačiau upės posūkiuose vanduo lavonus išmetė į pakraščius, kur meškeriojų buvo rasti.

Kaip kitiems Kriminalinės Policijos taip ir Saugumo pareigūnams buvo įdomu aiškinti teroristus, - kur, kada ir kokiomis aplinkybėmis nužudo ir aplplėšė lavoną įmetę upę. Labai akylai apžiūrėjus tiltą jokių žymių nerasta. Pagaliau prieita išvados, kad žmogžudystės daromos laiveliu per upę perkeltiam asmenį nuo už Neries esamo Snipiskų priemiesčio link Gedimino kalno, arba nuo Gedimino kalno per upę į priemiestį. Iš abiejų upės kraštų nuolatos kursuodavo po kelis laivėlius, kuriais perveždavo per upę už tam tikrą atlyginimą. Nors laivėliai buvo prirakinti prie didelių akmenų ar įkastų stulpelių, bet paprastas spynas

lengvai galima buvo atrakinti ir naudotis laivėliais be savininkų žinios. Buvo keli laivėliai ilgai stovėję be naudojimo, nes savininkai nepasirodydavo - gal kur išvykę, gal sirgo ir pan.

Paaikškėjo, kad teroristai galėję panaudoti laivėlius neva perkėlimui žmonių per Neries upę ir progai pasitaikius - nakties metu grįžtančius iš kokių "pasilinksminimų" vokiečius labai lengvai, sudavę kietesniu daiktu per galvą, apiplėšę ir įmetę į upę. Visu rimtumu aiškinant įtarimą per bendradarbius ir laivėlių tarnybas, buvo sužinota apie du naujus vyrus, kurie taip pat naudodamiesi laivėliais perveždavo žmones per upę imdami už patarnavimą atlyginimą. Iš jų, kitiems nepažįstamų 30-34 m. amžiaus vyrų, vienas aukštesnio, o kitas žemiau vidutinio ūgio, kalbėję tik rusiškai, o didesnis mažai ir blogai lenkiškai.

Kiekviena diena buvo gaunama pranešimai apie žmogžudystes, vagystes, apiplėšimus ir kitus nusikaltimus kaip mieste taip ir provincijoje. Buvo sunku suprasti kokie nusikaltėliai tas blogybes daro. Onusikaltimus darė besislapstą komunistai teroristai, vagys profesionalai ir tam panašūs.

Apart kitų padarytų blogybių mieste, buvo pranešimas, kad Antakalnio rajone buvo apiplėštas ir užmuštas senesnio amžiaus pasiturintis žmogus. Jo žmona taip pat pritrenkta bet atsigavusi ir pasakiusi kaip maždaug atrodė, žmogžudžiai - plėšikai, kurių buvo du su ginklais ir labai žiauriai griežti, - už mažiausį apiplėšiamo žmogaus nesukubų patarnavimą plėšikams su ginklu rankoj kinto per

galvą taip, kad išvirtes ant grindų daugiau neat-sikėlė. Kai į butą įėję ir klausdami netolimai gyvenančių žmonių pavardes prašė nebijoti, nurodyti klausiamo asmens namą. Svarbiausia, kad ši plėšikų rolė buvo labai planingai suvaidinta, nes pasibeldę į duris gražiai apsirengusių moteris ir gerai lenkiškai kalbėdama ir namo savininkė tų vyrų nematė. Bet kada atidarė duris, staiga iš už kampo iššokė vienas po kito du vyrai išsiveržę į kambarius ir grąsindami mirtimi, liepė nejudėti ir abudu žmones suvedę į pašalinį kambariuką įsakė tyliai būti. Bet kai vyriškis prasidareg dureles norėjęs pažiūrėti, tai prie durų stovėjęs mažesnio ūgio plėšikas kinto jam su kietu daiktu per galvą. Moteris pamačiusi savo vyrą kritusį, išsigando ir riktėlėje, tuomet ir jai kirtęs per galvą kelis kartus, bet laimei, kambarėje nesant šviesos ji galvą prisidengusi rankomis išliko gyva, bet su vaidinusi negyvą. Plėšikė moteris, kuri prašė nurodyti jos ieškomą asmenį, pasilikus lauke sargyboje ir nukentėjusi moteris daugiau jos nematė.

Nukentėjusi moteris, nors iš išgąščio mažai atsimindama, nupasakojo plėšikės žymes ir, kad vyrai plėšikai buvę vienas aukšto ūgio su ūsais (dirbtiniais) apie 30 metų amžiaus, antras vidutinio ūgio pilnu raudonu veidu, nugirdusi rusiškai kalbančius kelis žodžius. Plėšikai savo darbą darė labai tykliai ir be kalbų. Paėmę visus geresnius rūbus, laikrodžius bei žiūronus ir foto aparatą išėję.

Daugiau bus.

Vilniaus operos sol. VIRGILIJAUS NOREIKOS

KONCERTAS

Jau trečiusyk tenka girdėti Virgilijų Noreiką išpildant Montrealyje rečitalį, ir nesiliauja jis stebines. Ne tiek programos naujumu - ji kažkaip mažiau įvairuoja - kiek pačių pasirinktųjų dalykų išpildymu.

Žinia, sužavėjo jis mus pirmąsyk savo žmogišku šiltumu ir nesibranginiu, savo tembru, primenančiu, kartais Kiprą Petrauską, pernai, kai lydimas liaudies instrumentų pasirodė nepralenkiamu liaudies dainų interpretuotoju. Bet kaip tik dėl to tariamo panašumo į Kiprą, ir todėl, kad žinojome, kad šiuokart atvyks ta be liaudies instrumentalistų palydos, laukėm jo koncerto, kuris tik ką (š. m. spalio 12 d.) įvyko Margueritte Bourgeois salėje su tam tikra įtampa.

Bet nuo pat pirmojo pianissimo, pradedančio A. Bražinsko "Ugnelę", V. Noreika įtikino mus

savo balso skalės platumu, jo jėga ir užvis svarbiausia, didele muzikine kultūra. Galbūt tai ypatinai išryškėjo antrojo koncerto daly, skirtoj beveik išimtinai operų arijoms. Atkurti tačiau J. Gruodžio "Visur tylą", kad jis skambėtų kaip svajingas romansas, arba surasti tiek spalvų Miko Petrausko šimtakart girdėtose kompozicijose, gali, pripažinkime, tik tikras menininkas. Retai, sakysim, išpildydami "Bernužėli, nesvolio!" dainininkai leidžia pajusti tos kompozicijos "dialoginį" pobūdį. Noreikai išpildant, ši mūsų muzikos pionieriaus negudri, bet miela dainelė, sublizgėjo visu dinamiškumu.

Jautriai, demėsingai palydimas Vilniaus operos koncertmeisterės ponia Žanetos Noreikienės fortepionu, solistas lygiai tokia pat atyda kiekvienos kompozicijos stiliui restauravo A. Bra-

žinsko "Ugnelės", Kačanausko "Pradalgiuos", Sasnausko "Karvelėli mėlynasis", M. Petrausko "Šią naktelę" pirmąsyk, tikrasias spalvas.

Pasiklydė toj lietuvių kompozitorių grupėj buvo B. Gorbulskio "Mano gimtinė" eklektinio, Polish Renaissance pobūdžio, nors šiaip efektinga, (publikos prašyta bisuoti), kompozicija.

Naujų dalykų buvo Jurgelio arija iš B. Dvariono operos "Dalia". Joje sunkioj arijoj, Noreika stebino klausytoją savo balso stiprumu ir nuostabią dikią. (Tarp kitko jo tarėnos tyrumas buvo toks, kad net ir italų kalba išpildomos arijos darėsi, nemokančiam kalbos, suprantamomis. Prisidėjo, žinoma, čia ir teksto interpretacija.)

Antrąjį koncerto dalį V. Noreika pradėjo garsiuoju Donizetti "Una furtiva lacrima" ir jo balse, ypač žemose gaidose buvo galima jauti tam tikrą duslingumą. Bet solistas vėl išsitiesė visu ūgiu pučiniško skambesio F. Cilele operos "Arllette" raudoj. Čia, lygiai kaip vėliau De Grioux arijoj iš operos Manon Lescaut išryškėjo Noreikos vaidybinis temperamentas, operos dramtizmas, ir charakterio individualių bruožų pagava.

PRIEŠ 50 METŲ

(Atsiminimai)

Pirmasis pasaulinis karas sudarė sąlygas daugeliui pavergtų tautų atgauti laisvę ir sukurti savo valstybės nepriklausomą gyvenimą. Lietuvos ir kitų Pabaltės kraštų likimas buvo nuspręstas pasirašius 1918 m. kovo mėn. Lietuvos Brastoj taikos sutartį tarp vokiečių ir rusų-bolševikų. Pagal tą sutartį, Baltijos kraštai ir Ukraina buvo atskirti nuo Rusijos ir

Tą patį išpūdį pajutom ir dviejose ištraukose iš Verdi "Rigoletto". Jo hercogas buvo pažymėtinai skirtingas nuo trafarietinių Grand opera šio vaidmens interpretuotojų: aiškiai ciniškas, lakoniškas veiksmo žmogus. Panašų individualų traktavimą, išgilinimą stilių, teko konstatuoti ir Arlekinio serenados interpretacijoj. Iš karto pajunti lengvumą, žaislingumą, Comedia del Arte charakterį.

Publika priėmė gražią koncertantų porą labai šiltai. Bisuodamas V. Noreika padainavo "Kur baikė samanota", Hercogo baladę iš "Rigoletto" ir Naujajai "Lietuva brangi". Koncertas neabejotinai liks vienu iš gražiausių kultūrinių įvykių Montrealyje lietuvių gyvenime. Iki naujo pasimatymo!

palikti vokiečių malonei.

Nors Lietuvos nepriklausomybės atstatymas buvo pačių lietuvių paskelbtas vasario 16 d., bet visas krašto valdymas buvo po vokiečių okupacijos batų.

Daugelis mūsų vyresnio amžiaus žmonių tuos laikus prisimena ir jiems viskas žinoma, bet jaunesnioji karta nežino kaip tada Lietuvoje gyvėnomė, tai aš bandysiu truputį praskleisti to laikotarpio uždagą ir parodyti keletą tuo laiku (1915-1919 m.) matytų vaizdų, nors ir ga-

na siaurame akvratyje. Per 50 metų sunku viską prisiminti su tikslumu, tai už suklydimą, ypač datų - prašau atleisti.

VOKIEČIŲ OKUPACIJA

Prasidėjus pirmam pasauliniam karui ir po nepavykusio rusų armijų žygio Rytprūsioose, vokiečiai, vadovaujant Hindenburgui ir Ludendorfiui sunaikinę II-ją rusų armiją (Samsonovo) mūrų ežeruose, greit atsigręžė į rytus prieš I-ją rusų armiją (Renenkampfo) veikiančią iš Lietuvos ir ją sumušę, 1915 metais vasarą okupavo Lietuvą.

Tais metais, liepos mėn., kaip išsiveržusi lava, užliejo mūsų kraštą nematyti žmonės. Visais

didesniais keliais, nenu-trūkstančiose kolonose ėjo, lingavo, sunkiai apkrauti bavarai, švabai, viurtembergiečiai, kuriuos sekė ilgose eilėse apdengti vežimai. Protarpiais prajoja pasipūtę prūsai - generolai su savo štabais, o po to vėl begalinės kolonos. Įdomu, kad visa ta kariuomenė traukė ne štaurės kryptim, bet į pietus, lyg ji būtų atėjusi iš Latvijos. Vėliau atžygiavę vokiečių daliniai suko į kiemus, sodus, kluonus ir nusimetę savo krovinius pradėjo šeimninkauti. Jie griebė, kas pakliuvo iš maisto jiems po ranka. Gaudė ir skerdė kiaules, žąsis, vištas, kepė, virė ir valgė. Jie jokio dėmesio nekreipė į kaimo gyventojus ir verkančias moteris, kurios maldavo palikti maisto sau ir vaikams. Po kelių tie daliniai išeidavo, bet ateidavo kiti, kurie tęsdavo tą plėšikavimą. Stambesni gyvuliai buvo slėpiami miškuose, ten slapstėsi ir kaimo merginos, nes vokiečiai jas prievartaudavo.

Kariuomenei praėjus ir atsitolinus frontui, krašte liko vokiečių administracija - komendantūros, kreisai, kreishauptmanai, žandarai ir t. t. Žandarai nešiojo pusapvalės blekas, pakabinatas po kaklu, ant kurių buvo išspausťas įrašas "Militär-Verwaltung - Litauen". Kai kuriuose kaimuose stovėjo 4-5 raiteliai, bet jie su žandais nieko bendro neturėjo. Jie susigyvėndavo su kaimo jaunimu, nes neturėjo ko veikti.

Daugiau bus.

MONTREAL

AKADEMINIO SAMBŪRIO RUOŠIAMAS BALIUS

Š. m. lapkričio mėn. 16 d. Chateau Champlain Hotel Akademini Sambūris rengia dvidešimties metų jubiliejus ir Vinco Krėvės vardo septintosios literatūrinės premijos įteikimo balį.

Pa'iaus metu bus debiutantių pristatymas. Jų pristatymu ir šokių bus pradėti ba'iaus šokiai. Primename visom mergaitėm baigusiomis gimnaziją ir suėjusiomis 18 metų amžiaus, kad dar nėra pervėlu užsiregistruoti pas valdybos narius. Baliaus bilietus jau galima įsigyti pas kiekvieną sambūrietį arba valdybos narius: H. Lapinienė-MU 1-7605, S. Piečaitienė-366-7041, G. Dainius-626-3564, J. Kibirkštis-RA 8-2614, A. Kličiū-331-5590. Valdyba.

PARDUODAMA

Jau išėjo iš spaudos Jono Šiaurietio įdomi knyga, "APOCALIPSE"

20 - jo amžiaus raida. Nuostabių įvykių, Romos katalikų bažnyčios reformos apocalipsės šviesoje. Perskaitykite ir apsvastykite. Reikalaukite pas visus lietuviškų knygų platintojus arba pas leidėją šiuo adresu:

Jonas Burdikas
2272 Laval, Ville Jacques Cartier, P.Q.
Canada.

A.B.C.
SIUNTINIŲ
AGENTŪRA

KALMAITIS JUOZAS
3891 St. Lawrence Blvd.
Montreal 18, P.Q.
Tel. VI 4-9098

- ABC yra tik viena kompanija Montrealyje, kuri įgalota priimti siuntinius ir legaliai išrinkti maitinimo mokesť.
- ABC aptarnauja LIETUVIUS klijentus Montrealyje, kurių turi pilną pasitenkinimą per praėjusius 13-ka metų.
- ABC turi didelį pasirinkimą įvairių gėrybių siuntiniams, kurių yra aukščiausia kokybė - žemiausia kaina!!!
- ABC dabar turi SPECIALIUS maisto produktus siuntiniams:

UŽ ½ KAINOS (50% NUOLAIDA)

100 sv. cukraus \$ 15.50 Šitos kainos įskaitant: produktus,
100 sv. miltų \$ 21.50 muitą, persiuntimo mokesť ir t.t.
100 sv. ryžių \$ 25.00 Jūs nemokėsite nė vieno cento
20 sv. taukų \$ 12.70 daugiau!

Užsakykite ABC dabar ir padarykite užsakymus, tai išvengsite skubėjimo.

ABC patarnavimas - 100% pasitenkinimas!

Johan Tiedman Reg'd
DIRBU VISŲ RŪŠIŲ BALDUS
PAGAL UŽSAKYMUS

1092 Clark Street /prie Dorchester/, Montreal, P.Q.
TEL: 861-3032,
vakare - 254-6898. /Kalbame lietuviškai/.

BALTIC WOODWORK CO.

DAROMOS ĮVAIRIOS DURYS, LANGAI, VIRTUVĖS KABITAI
IR KITI ĮVAIRŲ MEDŽIŲ DIRBINIAI.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS.

Adresas: 547 Lafleur Str., LaSalle.

Montreal, P. Q.

Tel. DO 6-3884.

LaSALLE AUTO SPECIALIST Reg'd

SAV. G. DESROCHERS

Taisau ir dažau lengvas mašinas
7717 GEORGE LASALLE, QUE.
(Priešais „Nepriklausomos Lietuvos“ redakciją)

Tel.: garžo 366-0500
namų 366-4203

WINDSOR
DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
Valome visokius drabužius ir kitą Jūsų namų apyvoką.
Savininkai:
A. Keršys, P. Petulis, P. Keršulis, A. Greibus.
1205 CHURCH Ave., Verdun, Montreal.

79 ir 81 St. Zotique St. E.,
Montreal, tel. CR 7-0951.

Telefonas 768-6679

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius ir kitą Jūsų namų apyvoką.

Savininkai:
A. Keršys, P. Petulis, P. Keršulis, A. Greibus.
1205 CHURCH Ave., Verdun, Montreal.

Universal Cleaners & Tailors

- Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius.
- Siuvu naujus pagal užsakymus vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes.
- Aukštos kokybės medžiagos.

239 FOURTH AVENUE B. KIRSTUKAS

(at Wellington St.)

Tel. 769-2941

Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTŲNOS
SUKAKTUVES MAZAMECIAMS
IVAIRIOS PROGOS

1920 Frontenac St. Montreal, P.Q. T. Laurinaitis

ME 7-6727

DE LUXE CLEANERS

Sav. P. RUTKAUSKAS

117-6th Avenue,

Lachine.

BELLAZZI - LAMY, INC.

DO 6-6941 7682 Champlain Blvd. Ville Lasalle.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.
Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris.

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriai

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE LASALLE 366-0330

Nauji: 366-7818
Naudoj: 366-5691

LaSalle Automobile Inc.

RES. M.L. DAIGNEAULT, 7635 BOUL. LASALLE - LA SALLE

HIGHLAND AUTO BODY

CALEX GAS BAR

DIRBTUVĖ - GARAZAS

Atliekami įvairūs automobilių taisymo ir dažymo darbai:

Infra red & Vinyl Tops painting

Gazolinas, Alyva ir kiti patarnavimai

Padangos žemiausiomis kainomis
ir baterijos.

Lietuviams nuolaida.

611b Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

SIUNTINIAI LIETUVON
KAUFMAN'S WOOLLENS & TEXTILES

WHOLESALE & RETAIL

4115 ST. LAWRENCE BLVD. MONTREAL, QUE.

TEL. VI-2-5319.

IŠ ČIA PASIŲSITE SIUNTINIUS SAVO GIMINĖMS PILNAI GARANTUOTOMIS

URMO KAINOMIS
30% 40% ŽEMIAU RINKOS KAINOS

- TURIME GERIAUSIOS ANGLIŠKOS VILNONĖS MEDŽIAGOS VYRIŠKIEMS IR MOTERIŠKIEMS KOSTIUMAMS, PALTAMS, SUKLENĖS IR ŠILKINĖS - Brocade & Dainty MEDŽIAGOS.
- DIDŽIAUSI PASIRINKIMĄ KAŠMIRO, NAILONINŲ IR ŠILKINIŲ SKARELIŲ, SVEDERIŲ IR VISA KITA ŠEIMOS REIKALAMS.
- TAI PAT PRIIMAME UŽSAKYMUS VYRIŠKIEMS KOSTIUMAMS - Made to measure - IŠ GERIAUSIŲ ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ. KAINA \$54.00 ir extra kelnes \$13.50.

SAVININKAS CH. KAUFMANAS, buvęs audinių fabriko "Lilox" vedėjas Kaune. Laisvai kalba lietuviškai.

TORONTO

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKAME 5% už depozitus
5½% už šėrus

DUODAME 7% mortgicijus iš 7% asm. paskolas iš 7% MILIJONŲ DOLERIŲ.

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIJUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

Paramos nariu gali būti kiekvienas lietuvis, gyvenęs Kanadoje

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

ILGIAU LAUKSITE, ILGIAU KENTESITE.
TIE, KURIE TIKRAI NORITE PALENGVEJIMO, TUČTUOJAU - MINUTĖMIS GERIAU JAUSTIS.

Imkite DIANA DROPS - lašus ir tuomet palengvinsite stiprų kosėjimą slogą, krūtinės persilime, šalčio kretimę, karšligę, skausmus sąnariuose bei visame kūne, gerklės skausmus, užkimimą, blauriam čiaudėjimui, nosies negalavimams, asmoje, bronchite, Dėl palengvėjimo ir laisvesnio kvėpavimo. Niekas neveikia taip — kaip DIANA DROPS - tikrai greitai veikiantis pasėkmės. Kainuoja \$2.00 butelis mūsų vaistinėje.

ROXODIUM mediciniškas skystis įtrinam greitai pagerėjimui artrito, reumatizmo, muskulų skausmų, nuogaro skausmų, išsijos - šlaunies skausmų, uždegimo - skausmų pečiuose, rankose, alkūnėse, riešiuose, skausmingiems nelankstiesiems pirštų sąnariams, skausmų kojų riešiuose, keliuose, krūtinės persilidyme, neuralgijoms - galvos skausmų, aplinkinio ausų skausmo, veido ar sprando skaudėjimo, nuo sužiedimų, nudrėskimų, išnėrimo ir patėsimo mazuotų venų blauzdose, niežėjimo, pūlimo, spuogų veide arba visame kūne. Pasėkmės greitos - minutėmis. ROXODIUM nedegina ir neerzina odos. Laikykite atokiau nuo akių.

Kainuoja \$2.00 butelis mūsų vaistinėje.

LUSCOE PRODUCTS LIMITED
559 Bathurst Street, Toronto 4, Canada.

Reportažas iš Toronto

POKALBIS METRO TRAUKINYJE

Prielango sėdintis keleivis taip pat įsikūnėjęs laikraštį, kad visai nesiklauso ką jam pasakoja greta sėdintis kaimynas. O tas pasakoja apie literatūros vakarą, apie pirmą kultūrinį rengimą Toronte. Kaip jis gėrėjęs keturiais didžiaisiais ir jų skaityta kūryba. Jis sako, kad Stasys Santvaras su rudens žarnos pašaravimais plaukų likučiais, puošiančiais jo galvą, skambia ir pasigeretina dikcija nepagalėjo meli- lės himnų; gražiausiomis poezijos varšom apipynė moters kojas. Pulgis Andriūšis, nuo "Utenas", savo feljetone tarmiškai liežuviu skundėsi, kaip jam atvažiuos į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą, niekur negavęs nakvynės, teko miegoti New Yorko parke. Antanas Gustaitis, pats beveik velniškai besišypsas, šalia velniškų velniadų, prieš patrauklių ponį ir ponučių portretus. Savo naujadarais ir intymiomis scenomis Gustaitis kėlė geras nuotaikas ir be perstojo juokino žmones. Buvę tik keista, kad pranešėja, rimto vyriško nusiteikimo ir panašaus balso, tautiniais drabužiais apsirengusi lietuvaitė, nešyptelėjo nei karto. O kai Bernardas Braz-

džionis pradėjęs kalbėti sulietuvintus poterių, žiūrovai nebežinoję ar pradėti poteriauti, ar juoktis...

Su šiuo sakiniu laikraštį skaitęs pilietis staiga pakelia galvą. Jis išplečia akis ir garsiai stebisi, kad poetas Brazdžionis jau Toronte. Jam esą tik įdomu ar ir "Lietuvių Dienos" čia jau persikėlę?

Dabar, savo ruožtu, nustemba literatūros vakare buvęs tautietis. Tuo pačiu jis pasiklausia ką bendro čia turint Skirio leidžiamas žurnalas? Čia buvęs tik keturių didžiųjų literatūros vakaras.

Laikraštį skaitęs keleivis pamažu atsileidžia. Pasirodo jis buvęs taip išgilingęs į skaitomą dailią, kad visai nesiklausė kaimyno kalbos. Rodydamas dienraštį skaitytą straipsnį jis sako, kad čia rašoma apie Kaliforniją, kur gyvena Brazdžionis. Iš kokių ten apraiškų ir tyrimo stoties seismo grafų žmonės sužinoję apie galimą žemės drebėjimą. Toji žinia daugeliui taip paveldži, kad žmonės pradėjo bėgti iš Los Angeles ir jos apylinkių. Pirštu rodydamas skaitytą naujieną jis toliau įtaigoja, kad ištisos, įvairių tikybų sektos, susimetusios į mašinas ir sunkvežimius savo būtinybes, pradėjusios traukti į rytus, į saugesnes vietas. Tie, viskuo tiki žmonės labai pabūgę girdėtos pranašystės. Kai kurie, norėdami kuo greičiau pasitraukti, naudoję net lėktuvus. Nors pranašaujamas žemės drebėjimas įvyks tik prieš 1970 metų pabaigą, bet pagal

LIETUVA geriausia ir vertingiausia dovana
JAV DOLERIŲ CERTIFIKATAI
PILNAI GARANTUOTI. GREIČIAU PRISTATOMI DOVANŲ CERTIFIKATAI
yra vertingiausia dovana ir daug geresnė, negu siuntiniai. Jūsų giminės tai patvirtins. Todėl, rengdami siųsti siuntinį, nesiųskite jo, bet siųskite DOVANŲ CERTIFIKATĄ ir jūs patysite, kaip bus laimingi ir patenkinti jūsų giminės.

TIK DOVANŲ CERTIFIKATAI duoda teisę jūsų giminėms pirkti Vnesposylytorgo SPECIALIOSE DOLERIŲ KRAUTUVESSE geriausios rūšies Amerikos, Vakarų Europos ir vietinės prekes. Jūsų giminės tai patvirtins.

TIK DOVANŲ CERTIFIKATAI duoda teisę jūsų giminėms pirkti SPECIALIAI SUMAZINTOMIS KAINOMIS. Jūsų giminės tai patvirtins UŽ PATARNAVIMĄ nemoka nei siuntėjas nei gavėjas

RUBLIAI I USSR Jei jūs norite savo giminėms pasiųsti rublių, mes galime tai atlikti per The Bank for Foreign Trade Maskvoje. Jūsų giminės gaus pinigų be jokio atskaitymo. Pristatoma per 10-14 dienų.

Už \$10 išmokama 9 "sunkūs" rubliai. Pasiuntimo mokestis \$2.75 siunčiant iki \$30, o už didesnę sumą — 10%. Visi įsakymai yra pilnai garantuoti ir apdrausti.

UŽSAKYKITE DABAR UŽSAKYKITE TIK PER INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 E 23rd Street New York, N.Y. 10010
KATALOGAI SIUNČIAMI VELTUI.

ispėjamuosius apsiereikimus, tų sektų dvasininkai ragina savuosius išsikraustyti tik prieš š. m. spalio mėn. 12 d. Anot jų šventikų, ta pranašaujama Sodoma - Gomora siunčiama kaip Dievo bausmė už Hollywoodo ištvirkavimą. O straipsnio pabaigoje dar tvirtinama, kad ir seismologistai to neneigia, nes pagal laiks nuo laiko pasikartojančius patyrimus, Kalifornija nėra turėjusi žemės drebėjimo jau eilę metų. O šiuo metu laikas esąs taip pribrendęs, kad kiekvienu metu galima tikėtis šios nelaimės. Todėl jis, tik išgirdęs Brazdžionio pavarde pagalvojęs, kad poetas, vienas iš pirmųjų lietuvių, bus pasitraukęs mūsų pusėn. Bet kaip ten bebūtų su tais, mūsų pusėn pasinešusiais vakariečiais, laikraštį skaitėsiu tautiečiui esą gaila, kad jis anksčiau nesužinojęs apie literatūros vakarą. Jis būtų labai norėjęs sutikti australiečių tapusi Pulgį Andriūšį. Jiedu esą iš vieno krašto. Jis gerai žinąs Andriūšio gimtinę Gaidžių kaime. O kai Pulgis, pasikinkęs į ratus žemaituką, rengėsi kelionei po Europą 1938 metais, jis aną net išlydėjęs. Tuomet jis liepęs Pulgį pasiimti kailinius, ba tokioje ilgoje kelionėje gali būti ir šalta, ir šilta. S. Pranckūnas.

AMŽIAUS SUKAKTIS

Kūrėjui - savanoriui Justui Punkriui, sulaukusiam 70 metų amžiaus, jo sūnus, žinomas Toronte prekybininkas Edvardas, savo puikioje užmiesčio rezidencijoje, spalio 5 d. suruošė suktaktininko garbės šaukų minėjimą - vaišes. Begiminių iš JAV,

MUSU SPORTAS BENDRAVIMO SU LIETUVA

VEDA KAZYS BARONAS

vaišėse dalyvavo gražus būrys suktaktininko ir sūnaus bičiulių torontiečių. Ta pačia proga ir sūnus Edvardas minėjo 13 metų vedybinę suktaktį.

Suktaktininkams nuo giminių ir bičiulių buvo įteikta vertingų dovanų, pareikšta gražių linkėjimų ir sugiedota ilgiausių metų.

Dalyvavusiam vaišėse klebonui T. Placidui Barui, kaip tos dienos varduvininkui, sugiedota ilgiausių metų. Po visų suktaktininkams sveikinimų bei linkėjimų, jaunesnis Justo Punkrio sūnus Raimundas - Zenonas, kuris JAV baigęs humanitarinius mokslus ir šiuo metu ten švietimo žinyboje eina atsakomąsias pedagogo inspektoriaus pareigas, atvykęs į tėvo suktaktį, pristatė savo tėvams jo pasirinktą sužadėtinę medicinos gydytoją Liudą Kuolaitę, veiklią visuomenininkę Matildos ir Aug. Kuolų dukrą. Sužadėtuvininkams taip pat sugiedota ilgiausių metų ir pareikšta gražių linkėjimų kūriant lietuvišką židinį. S. B.

KETURIDIDIEJI LIETUVIŲ LITERATAI

Pulgis Andriūšis, Bernardas Brazdžionis, Antanas Gustaitis ir Stasys Santvaras, spalio mėn. 6 d., sekmadienį. Prisikėlimo parapijos salėje, turėjo literatūros vakarą. Vakara suruošė Lietuvių Enciklopedijos leidykla, talkininkaujant vietiniam lietuvių organam bei pasiskiriami asmenim.

Vakara atidarė ir trumpą kiekvieno rašytojo gyvenimo bruožą patiekė Toronto LE atstovas Aug. Kuolas. Kalbėjo dar ir pats LE leidėjas J. Kapocius.

P. Andriūšis skaitė savo beletristikos fragmentą ir feljetoną "Pasaulio lietuvis", B. Brazdžionis - poeziją, A. Gustaitis - satyrinius eilėraščius ir St. Santvaras - lyriką ir eilėraščius.

Susidomėjęs literatūros vakarų buvo didelis - talpi salė vos bėpajėgė sutalpinti atsilankiusius. Vakaras su įvadu ir padėkos kalbom truko apie tris valandas.

Vakarui pasibaigus, padėkos žodį Toronto bendruomenės ir susirinkusiųjų vardu tarė Step. Kairys, KLB vicepirmininkas. LE leidyklos vardu literatams, svečiams ir visiems tiems, kurie kuo nors pagelbėjo šiam vakarui suruošti, dėkojo J. Kapocius.

Vakarui pasibaigus, literatai mielai autografovo savo leidinius asmenims, kurie juos pirkosi.

RUSŲ PAVERGTOJI LIETUVA

Vilniaus Kibirkšties krepšinininkės dalyvavo žaidynėse Poznanėje, laimėdamos pirmą vietą. Lietuvaitės nugalėjo rytų Berlyno TSC klubą 66:37, Plovdivo Maricą 75:45 ir Poznanės Olimpiją 62:50.

Sov. S-gos moterų rinkinio rinktinė sužaidė kontrolines rungtynes Lietuvoj. Pirmą dieną SS-gos II-roji rinktinė nugalėjo Kauno jaunimo atstovus 17:12 ir antrose rungtynėse jau pirmoji S-gos rinktinė po sunkios kovos įveikė Vilniaus Šviesą tik 15:14.

Lietuvos futbolo pirmenybių paskutinės pasekmės: Kauno Politechnika - Kėdainiai 1:1, Kauno Inkaras - N. Vilnios Žalgiris 0:0, Šiaulių Statybininkas - Klaipėdos Granitė 2:1, Šiaulių Elnias - Kauno Autoparkas 3:1, Plungė - Kauno Lima 1:2.

Apie Pabaltijo studentų žaidynes vilniškis Sportas įdėjo pasikalbėjimą su Lietuvos studentų tarybos pirm. S. Batoru. Pastarasis užklaustas kas buvo tradicinių Pabaltijo studentų žaidynių iniciatoriais atsakė: idėja kasmet rengti Pabaltijo studentų žaidynes gimė mūsų respublikoje. Dar vasario mėnesį pirmuosius ledu pajudino visuomeninė Lietuvos studentų sporto klubų taryba, o jos planus įgyvendino naujosios studentų sporto tarybos darbuotojai. Mažas ir reikšmingas patikslinimas pirm. S. Batorui: Pabaltijo studentų žaidynės kasmet buvo rengiamos Lietuvos nepriklausomybės laikais, tad ši idėja nėra nauja!

Vilniaus Žalgirio futbolininkai SS-gos antrosios futbololigos pirmenybėse pralaimėjo Mol-davai 0:2.

Ateinančiais metais sporto draugija Žalgiris švęs 25 metų gyvavimo suktaktį. Ši mažą jubiliejų numatoma atšvęsti sportinėm žaidynėm.

Naują Lietuvos moterų 400 m. bėgimo rekordą atsiekė N. Sabaitė, nubėgdama nuotolį per 55,5 sek.

Atkelta iš 2 psl.

Konkursas ir jaunimui Jaunesnioji karta gerokai kritikuoja vyresniųjų lietuvių išievių visuomenę dėl joje pasitaikančios nesantaikos ir susiskaldymo. Naudinga būtų ir jiems leisti pasisakyti - ne tiek pakritikuoti, kiek ieškoti išieities. Todėl ta pačia aukščiausia minėta tema skelbiamas rašinio konkursas ir jaunimui, ne vyresniam kaip 20 metų amžiaus (siunčiant rašinius, pažymėti "jaunimo konkursui"). Skiriamos dvi premijos: I-50 dol. ir II-25 dol.

"Laiškų Lietuviams redakcija.

KLAUSIMU

Spausdiname šį straipsnį, kuris buvo skaitytas praėjusiais metais Baltimore, lietuvių studentų suvažiavime. Jis rodo, kad mūsų akademiniis jaunimas pradeda domėtis tais pačiais klausimais, kuriais jau domisi šlandien visa mūsų išeivija.

Panašiom temom bus kalbama netrukus Lietuvių Dienos simpoziume Toronte. Kaip visi straipsniai spausdinami mūsų savaitraštyje, taip ir šis yra diskusinis. Lauksime skaitytojų pasisakymo.

NL.

Bendradarbiavimo su Lietuva klausimas pasidarė aktualus tik keletas paskutiniųjų metų laikotarpį, kai rusai truputėlį pravėrė savo imperijos duris. Lietuvius išieivijoj šis sovietinis manevras pagavo staigiai ir nepasiruošusius.

Skubotai bendravimo (ne bendradarbiavimo, kaip kai kas išvertė šį žodį. Mat, bendradarbiavimas galimas tik tarp dviejų laisvų partnerių,) klausimas buvo išspręstas prieš porą metų Clevelande įvykusiam išieivijos veiksmų suvažiavime. Čia buvo aprobuotas tik pavienių žmonių bendravimas. Šito aprobuojimo bandoma laikytis ir šiandieną.

Tačiau gyvenimas rieda savo keliu. Montrealio Expo 67 davė progos pirmą kartą po 25 metų susitikti išieivijos ir krašto lietuviams masiniai. Mat, Expo aplankė mažiausiai 200 žmonių iš Lietuvos. Buvo visokių: pradedant senosios kartos komunistais veikėjais, baigiant mūsų amžininkais studentų ansamblio Nemunas nariais, gimusiais jau dabartinėje Lietuvoj.

Užimtų daug laiko, jei pradėčiau pasakoti savo išpūdžius iš šių susitikimų. Gal geriausiai tai nusakė vienas montrealietis studentas laiške aprašydamas savo susitikimą su Nemuno ansamblio nariais: "They are human..." Iš savo patirties galiu tik patvirtinti, kad jie tikrai yra žmonės ir kaip su žmonėmis galima kalbėtis.

Jei mūsų spaudoj vadina mieji "Montrealio įvykiai" liko daugiau lokaliu lykiu, tai sportininkų išvyka į Lietuvą įnešė daug kartelio į išieivijos viešąjį gyvenimą.

Padėtis nelinksma. Tuo labiau, kad vieni ir kiti savo veiksmus teisina tuo pačiu "Vardan to Lietuvos" šūkiu. Reiškia nesuskilbam, nors ir vienu ir kitų intencijos yra kuo geriausios.

Bendravimo su Lietuva klausimas iki šiol sprendžiamas tik žiūrint iš politinio taško. Akademikai klausimo niekas nesvarsto, arba niekas nenori nė paklausti, jei retkarčiais kas nors bando rimčiau pasvarstyti. Užmirštam, kad gyvenime niekas nestovi vietoje ir taškas iš kurio išieivij žvelgiam į svarbūs mūsų tautos išlikimo reikalus, gal jau labai toli iš šalį per 25 metus pasistūmė? Kas buvo nauja, originalu ir teisinga prieš

25 metus, šiandien gal jau tik bereikšmės klišė?

Kai kolega Žygas man pasiūlė šia tema šiandieną čia pravesti diskusijas - ilgai galvojau nuo ko pradėti ir kuo bazuotis. Bandžiau, kiek tai buvo galima, išsilyginti į krašto lietuvių išieivijos pažiūras šiuo klausimu. Greit patyriau, kad kiek galvų, tiek nuomonių. Pagaliau nutariau, kad vietoj kartojus senus pro ir cons bendravimo reikalus, pažvelgti į klausimą visiškai iš kito taško. Ar ne būtų naudinga panagrinėti ir palyginti kaip bendravimas vykdomas ar bendravimą žiūrima iš oficialaus lietuvių išieivijos Amerikos ir sovietinės valdžios taško?

Tam reikalui paruošiau lentelę, kur klausimas bandomas nagrinėti grafiškai. Gal ši lentelė galėtų būti pilnesnė, platesnė, bet tikiu, kad jos užteks pradėti mūsų šios dienos diskusijoms. Bandysiu trumpai supažindinti su šios lentelės turiniu ir tada prašysiu visus aktyviai įsijungti į diskusijas.

Pirmoj lentelėj randam lietuvių išieivijos nusistatymo diagnozę. Kaip matome yra 3 bendravimo galimybės: L-2-Pavienių asmenų turistinės grupės, L-3-Pavieniai lankytojai ir L-4-Organizuotos grupės. Mūsų oficialiosios linijos yra leidžiamos tik pirmosios 2, gi organizuotų grupių lankymasis Lietuvoj griežtai smerkiamas. Kodėl neleistinas? Klausimą atasko L-5 ir L-6. Tačiau argi tikrai organizuotas bendravimas turi vesti prie Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo praradimo? Pagaliau, ko tas tauščias nepripažinimas yra vertas (L-9)?

Stipri diplomatinė tarnyba turi rasti būdus šitą nepripažinimą apsaugoti (L-8). Ar ne klišės kartojam mes ir mūsų tariaimi nuoširdūs draugai amerikiečiai kiekvienos Vasario 16 - tos proga džiaugiamiesi, kad Amerika Lietuvos okupacijos nepripažįsta? Juk tai tik žodžiai, nuo kurių ne kiek geriau nepasidaro lietuviui, ar blogiau imperalistui rusui. Nors reikia ir šitą žodinę paramą išsaugoti, bet būtų protinga, ir koks naujo paieškoti Lietuvos reikalais besirūpinant (L-9).

Rodos nieko negeresnė klišė yra kartojamas, kad lankydam Lietuva susilpninsim kovingumą išieivijoj (L-7). Augę ir gyvendami laisvam krašte, varg ar kas iš Amerikos lietuvių užsikrėtusių komunistų, tuo labiau taptų rusiško imperializmo draugu (L-10). Gal greičiau asmeniškai patyrus esamą Lietuvą padėtį ne vieno kovingumas sustiprėtų? Juk neteko girdėti, kad kas nors grįžęs iš Lietuvos pats pasitraukė iš kovos lauko, iš visuomenės. Nukelta į 7-tą puslapį.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas

Redaktoriaus Grofvydas Lazauskas.

Administracijos adresas: Juozas Urbelis.

1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill., 60160 USA.

Prenumerata: JAV ir kitur 5 dol. metams.

NOTARAS

ANTANAS LIUDŽIUS, B.L. Bendradarbis V.S. Mastis, L.L.D.

Namų, farmų ar bet kurio verslo pirkimo - pardavimo dokumentų sudarymas, mortgicijai, sutartys, testamentai ir visi kiti teisiniai reikalai.

408 RONCESVALLES AVE.,

TORONTO.

Margio vaistinės II aukštas.

Tel: Istalgos LE 7-1708.

Namų CR 9-6166.

HAMILTON

Geriausie taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių Kredito Kooperatyve "TALKA"
21 MAIN ST. E., KAMB. 203. TEL. 528-0511.

Darbo valandos:
Pirm. 9.30—5 v.p.p.
Antr. 9.30—5 v.p.p.
Treč. 9.30—5 v.p.p.
Ketv. 9.30—5 v.p.p.
Penkt. 9.30—8 v.p.p.
Šešt. 9—1 v.p.p.

Augšti nuosimėliai už indėlius
Prieinamos skolinimosi sąlygos
Nemokamas CUNA gyvybės
ir paskolų draudimas.
Pilnas čekių patarnavimas
Užtikrintas indėlių saugumas
Malonus lietuviškas patarnavimas

St. Catharines agentūra: 75 Rolls Ave, Tėvų pranciškonų
parapijos salėje sekmadieniais po pamaldų.

MUZIKOS MEGEJŲ DEMESIUI

Hamiltono Filharmonijos orkestras savo 1968-1969 m. sezoną pradeda spalio mėn. 20 d. To sekmadienio koncerte kaip solistą išgirsime smuikininką Stepą Staryk, kuris išpildys Vagnerį, Paganinį ir kt. kūrinius. Visi koncertai bus Palace kino teatre sekmadieniais 8 val. 30 min. Tolinės datos yra: lapkričio mėn. 10 d., sausio 12, vasario 9, kovo 2 ir 23 d. Koncertai yra verti muzikos mėgėjų dėmesio.

LIETUVIŲ DIENA

Ateinančiais metais Krašto Tarybos nutarimu paskirta Hamiltonui B-nės valdyba netrukus pradės parengiamuosius darbus, pradėdama nuo salų suradimo. Šeštadienio popūvis greičiausiai įvyks kareivinėse. Ir pati data bus pranešta vėliau, kadangi norima sužinoti JAV lietuvių didesnius parengimus, ypač Darbo Dienos savaitgalį.

WELLAND, Ont.

Mirė Veronika Mickevičienė 1968 m. rugs. 20 d., vyriausia amžiumi mūsų kolonijos gyventojas.

Tai tykaus, ramaus būdo buvusi stambi ūkininkė Lietuvoje, pašventusi savo gyvenimą šeimos meilei ir lietuviškoj dvasioj šeimą išauklėjusi. Karo audros nublokštą apsigyveno Wellande pas dukterį Juzę ir Povilą Tamulėnus. Nelaukta mirus Tamulėnui, kelerius metus gyveno savo dukters, Juzės Tamulienės kropščioje ir rūpestingoje priežiūroje.

Pajėgesnei būnant, buvo mieli lietuviškos reikalai ir neretai susitapusi nuo savo vaikų, aukodavo lietuviškos reikalams.

Te būna Tau ramybė svetingoje Kanados žemėje ir užuojauta Tavo dukrai J. Tamulienėi, sūniui Mickevičiui Amerikoje ir artimiesiems.

• Wellando ir apylinkės medžiotojų ir meškeriojų klubas "Lithuania" turėjo prizinį meškeriojimą.

Graziam orui esant, sutraukė didelį skaičių narių su šeimomis, kurie buvo džiaugsmingai nuveikti galėdami malonioje lietuviškoje draugystėje praleisti laiką. Sulyg klubo nuostatais, premijas laimėjo V. Karalius \$ 5.- už sugautą pirmą žuvį, B. Simonaitis \$ 10.- už sugautą daugiausiai žuvį, A. Čipukas \$ 15.- už sugautą didžiausią žuvį.

Priziniam žuvavimui

I KRAŠTO VALDYBĄ

Iš Hamiltono išrinkti: G. Breichmanas ir K. Baronas. Pirmasis įtrauktas į Jaunimo sekciją, o antrasis į protokolų sekretorius.

DRAUGOS TEATRAS

Aukuras vyksta į pirmąjį JAV ir Kanados lietuvių teatrų festivalį Čikagon, kur statys V. Krėvės "Mindaugo mirtis". Be Hamiltono, festivalyje dar dalyvaus Clevelandas, Čikaga ir Los Angeles. Ši teatro šventė įvyks lapkričio 28-29-30 d. d. ir gruodžio 1 d. Sudaryta k-j, kuri išrinktą geriausią teatrą, geriausią aktorį ir aktorę. Jie bus pagerbti gruodžio 1 d. surengtam bankete. "Aukurai" linkime sėkmės, garbingai atstovauti net tik Hamiltoną, bet ir visą Kanadą.

V. NOREIKOS KONCERTAS

sutraukė apie 350 klausytojų, o vakarinėj dalyvaavo 47 svečiai.

sėkmingai vadovavo ir premijas įteikė ilgametis vald. kasininkas Pr. Barsėnas.

Pabaigus žuvavimą buvo paplaukyta ir krante užkandžiauta bei gyvenimo aktualijomis pasidalinta.

Š. m. rugsėjo mėn. 21 d. Crowland hotelio salėje, Wellande, įvyko visuotinis narių s-mas, kuris buvo gyvas, skaitlingas ir darbingas klubo bei visuomeniniais reikalais. Nutarta artimiausiu laiku suruošti prizinį šaudymą, premijuojamą kalakutais. Suinteresuotiem bus pranešta asmeniškai medžioklės reikalų vedėjo Br. Luomano.

Taip pat išrinkta 1969 m. sutikimui ruošti komisija, kurią sudaro: Br. Luomanas, S. Bogart ir M. Kuzavas.

Tą pačią susirinkimo dieną į klubą įstojo nariais pp. A. Z. Stankūnai iš Buffalo ir O. Dudkienė iš Wellando.

Tenka pažymėti, kad klubas apart sporto, medžioklės ir meškeriojimo reiškiasi visuomenišku darnumu ir sugyvenimu. Remia finansiniais Wellando B-nę, šeštadieninę mokyklėlę, skautus, yra Hamiltono lietuvių namų šerinku, bei laikraščius "NL" ir "TŽ" rėmėju.

Paskutiniame s-me, priėmus apyskaitą, klubo narė E. Bersienienė pasiūlė įstoti šimtininku į Kanados lietuvių Fondą ir, niekam nepasiskius prieš, balsuojant pasiūlymas vienbalsiai priimtas.

tas.

• Mūsų jaunus, žymius visuomeninkus pp. Gudaičius, kurie abu mokytojai, aplankė džiaugsmo šventė, jų šeimą 17 rugsėjo, padidindama dar vienu sūneliu. Linkime sveikatos jauniems ir meilės džiaugsmo tėveliams J.

LONDON, Ont.

PRADĖTI NAUJI MOKSLO METAI

Londono lietuvių šeštadieninė mokykla 1968-69 m. mokslo metus pradėjo rugsėjo mėn. 21 dieną. Šiais metais pamokos pradedamos 9 val. ryto. Atrodo, kad ši valanda būtų patogi, tačiau, kadangi mokyklą lanko ir artimesnių apylinkių lietuvių vaikai, tai žiemą gal teks pamokas pradėti kiek vėliau, nes iki 9-tos valandos užmiesčio keliai nevisada būna nuo sniego nuvalomi.

Mokyklai būtinai reikalingas knygynėlis. Jo steigimas jau pradėtas. Mokinį tėveliai ir visi tautiečiai maloniai prašomi paaukoti atliekamų knygų. Aukojamos knygos kas sekmadienį po pamaldų registruojamos parapijos salėje. Labai mielai priimamos ir piniginės aukos knygoms įsigyti.

Netrukus numatoma atidaryti lituanistiniais kursai priaugančiam jaunimui, norinčiam savo žinias pagilinti bei plačiau pažinti lietuvių literatūrą. Suinteresuotus prašoma kreipti mokyklos vadovybę.

IR VĖLSUPYLĖM NAUJĄ KAPĄ

Š. m. spalio mėn. pradžioje širdies smūgio ištiktas mirė londoniškas a. a. Vladas Petrauskas. Jis buvo kilęs iš Bargailių kaimo, Grinkiškio valsč., Kėdainių apskr. Mirė tikrai dar per anksti, nes buvo gimęs 1904. XI. 1, taigi nesulaukęs nė 64-rių metų. Paliko liūdinčią žmoną Adelę ir du suaugusius sūnus bei pastarųjų šeimą.

Tai buvo labai kuklus, tylus, retai kada apie save prasiitars, bet tikrai taurus lietuvis. Iki antro pasaulinio karo gyveno Raseiniuose, kur įkūrė ir pavyzdinai tvarkė bei vedė autobusų stotį. Jo autobusai Lietuvoje kūrė savo visais kelių ruožais.

Iš Vokietijos su kitais tautiečiais 1949 metų pradžioje atvyko į Kanadą ir pastoviai apsigyveno Londono mieste, kur išbuvo iki mirties.

Palaidotas šv. Petro parapijos kapinėse. Tebūnie jam lengva svetinga Kanados nors ir svetima žemelė. Jo šviesu atminimą artimieji ir pažįstami parneš į gimtinę-Lietuvą.

L. E-tas

ATKELTA IŠ 6 PSL. BENDRAVIMO SU LIETUVA...

meninio darbo, tačiau ne paslaptis, kad ne vienas buvo pašalintas. Tai be abejo silpnina kovotojų eiles, bet tai atsitinka prieš Lietuvą aplankiusio valią.

Antrojo lentelės randam oficialius Amerikos ir Kanados vyriausybės bendravimo su sovietais kelius. Čia taip pat galimi 3 bendravimo būdai, nors parodyti tik 2 dažniau su-

Argentinos LB-nės Rosario valdyba: iš kairės: U. Vinciniene, L. Samauskienė, E. Palaikyte, V. Zagreckiene, J. Plepiene, J. Guzas, T. Plepys, J. Stasauskas, J. Papeckys, P. Daugis, A. Latvenas ir M. Klimas.

Rosario Lietuvių Bendruomenė įsikūrė 1950 m. rugpjūčio mėn. 20 dieną. Persiorganizavus iš Šv. Kazimiero d-jos kuri buvo visiškai nustojus veikti. Vėliau buvo pakeistas pavadinimas iš Šv. Kazimiero į Rosario Lietuvių Bendruomenę. Buvo didesniu metu verbuojami draugijos nariai ir pradėtas naujas darbas.

Tuo buvo gauta aukų, nupirktas medžiaga suolams ir stalams. Paskola suteikė S. Krašinskas veltui darbą atliko J. Liutkevičius su pagalba P. Daugio. Taip pat ir kitas visas reikalingas inventorius greitai laiku viskas susitvarkė. Per šį 18 m. laikotarpį aplankė Rosario Lietuvių Bendruomenę ansambliai, chorai, vaidintojai ir tt. ir kitokių įvairių kultūrinių organizacijų vienetai bei pavieniai asmenys su pasiskaitomis ir tt. nors sunku visus išvardinti.

Rosario Lietuvių Bendruomenėi pirmininkais per šį laikotarpį buvo net keletas asmenų. Pirmiau ir dabar vadovauja Rosa-

tinkami: A-2 ir A-4. Turistinės grupės rečiau pasitaiko.

Dažniausia girdime apie organizuotas grupes A-2: senatorių ar kongresnarių, biznierių ar kokia kita specifinė grupė lankosi sovietijoje "fact finding" reikalais. Mažiau reklamuojami, nors gana gausūs, yra pavieniai lankytojai, A-4. Pastebėtina, kad tai ne eiliniai turistai, bet žmonės, kurie ilgą ar trumpesnę laiką pagyvena sovietijoje, kaip tai studentai, mokslininkai, žurnalistai (A-5). Šita amerikiečių-sovietų apsiuokimo programa turėjo progos pasinaudoti jau ne vienas ir lietuvis, tiek iš Amerikos, tiek iš Lietuvos.

Kodėl šitoki organizuotą pasikeitimą žmonėmis kaip tik, rodos, mielaisiai toleruoja abi pusės, ir amerikiečiai ir sovietai?

Sovietai pirmą eilę turėtų turėti lengvą grupę kontrolę, A-6. Amerikiečiai ir sovietai jaučia, kad tokia grupė ar pavieniai asmenys bus atsparūs smegenų plovimui ir propagandai, A-7. Grupė, gerai organizuota, jau savaime bus atsparesnė svetimom įtakom ir blaiviau gali analizuoti aplinką ar padėti. Be to, tokia organizuota grupė susideda iš vieno dingo intereso (žurnalistai, politikai) augšto intelekto žmonių, A-9.

Aišku, kad provokatoriai ir agentai taip pat negali turėti pasisekimo tokių žmonių grupė.

Taigi amerikiečiai ir

rio Lietuvių Bendruomenėi J. Papeckys.

Rosario Lietuvių Bendruomenės prisidėjo įvairiomis aukomis prie įvairių labdarinių įstaigų bei pastatų, šv. Kazimiero bažnyčios ir žemės pirkimo. "Rep. de Lithuania" mokyklos statybos, Senelių prieglaudos, Bs. Aires 16 d. Vasario gimnazijos, IV-to P. A. L. Kongreso paruošimo ir kitokių kultūrinių ir labdarinių vietų.

1963 m. buvo išleistas leidinys pavadinamas "Lietuviai Argentinoje" virš 80 pusl. su 250 įvairių foto nuotraukų su aprašymais leidėjai J. Brizgys J. Papeckys. Dabartiniu metu šiais Lietuvos Laisvės Kovos Metais ruošiamame II-ji laida "Lietuviai Argentinoje", kurią norim išleisti dar 1968 m. Leidėjai taip pat J. Brizgys ir J. Papeckys. Rosario Lietuvių Bendruomenė savo patalpų neturi, visą laiką veikia prisiglaudus prie šv. Kazimiero parapijos TT. Marijonų patalpose.

J. Papeckys

rusai, kurių tikslas gaudar daugiau negu mūsų tautos yra ne tik išlikti, bet ir plėsti savo įtaką ir silpninti bet kokiom priemonėmis oponentą, leidžiasi į rizikingą žaidimą ir randa, kad kaip tik toks organizuotas bendravimas yra naudingiausias. Žinoma, kad tokios grupės daro daugiau įtakos aplinkai, negu kokia turistų grupė, apbruojama mūsų viešųjų organų. Sunku patikėti, kad mūsų politinių elgesys yra protinesnis už Amerikos politikų. Amerikiečiai, matyti, tyki savo teisumu ir pastitiki, kad eventualiai "good guys" turi laimėti ir dėl to išdrįsta bendrauti su rusais.

Paskutinėje lentelėje randam rusų-sovietų pažintį ir lankytojus. Žinoma, kad per 50 metų rusai laiko savo imperiją uždarę užsieniečiams. Priešasčių tam turėtų būti įvairių, bet pagrindinės turėtų būti dvi: 1) svetimųjų įtakos baimė sovietiniams piliečiams, ir 2) uždaram katilė greičiau pavyks surusinti nerusiską sovietinės imperijos tautas.

Šiuo metu rusai pravėrė truputį duris užsieniečiams. Taip pat iš savo piliečių vieną kitą išdrįsta išleisti užsienin. Gal įgyjo pasitikėjimo savo pajėgumu, o gal tik užsienio valiutos pritraukti nori. Tačiau ne tai mums čia svarbu.

Sovietai taip pat turi skaitytis su 3 lankytojų kategorijomis, nors lentelėje parodyta tik 2: R-2

TIK PER ANGLIJĄ...

Pigiaus, greičiau ir geriau galima pasiųsti dovanų siuntinius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar jau pats laikas pagavoti kokią dovanų siuntinį sudaryti ir pasiųsti savo giminiams.

Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiskus ir labai naudingus siuntinius:

VASARINIS 1968 - 1.

Storo, geleto nepermatomo nailono medžiaga dėl 4 suknelių, 3/4 jardo vilnonės angliskos medžiagos vyriškas kostiumui, 1 terelyno bluskute, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 2 poros vyriškų arba moteriškų geriausių rūšių nailoninių kojinių --- \$75.00.

VASARINIS 1968 - 2.

Pavasariniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3/4 jardo vilnonės angliskos kostiuminės medžiagos, geleto nepermatomo nailono medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 1 svaras šokoladinio saldainių, 1 vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis --- \$75.00.

Taip pat į bent kurį siuntinį galima dėdėti žemiau išvardintus dalykus, kurie yra visuomet naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė labai gera skarelė \$4.00, nailoninis italiskas lietpaltis \$10.00, vyriški arba moteriški vilnoniai megstulai \$12.00, nailoniniai marškiniai \$7.00, vyriškos arba moteriškos, nailoninės labai geros kojines \$2.00.

BALTIC STORES LTD., (Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND. TELEF. SHO 8734.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos pats siuntėjas pasirenka iš kainoraščio arba užsisako kas Jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir Jūsų pačių supirktus siuntinius. Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siuntiniai yra siūti šeimai.

Atstovai: A. Kusinskis, 167 College St., Apt. 2, Sudbury, Ontario. L. Radzevičius, 530 Windermere Ave., Toronto 9, Ont.

ir R-3. Mat, organizuotos grupės nesudaro daugumos lankytojų ir, be abejo, sovietų nėra ne skatinamos dėl priežasčių, minėtų nagrinėjant amerikiečių lankytojus sovietijoje.

Kodėl sovietai kaip tik pageidauja pavienių asmenų turistinių grupių ir pavienių turistų? Kad tai yra, žinoma iš praktikos, nes Inturistas jau turi skyrius didesniuose Amerikos miestuose ir jau keliolika tūkstančių lietuvių lankėsi Vilniuje su tokiom Inturisto organizuotom grupėm.

Pirmiausia, tokią grupę lengva kontroliuoti (R-4): kartu viešbutį gyvena, vienas maršrutas ir t. t.

Šios ir organizuotos grupės skirtumas (A-2), taip pat sovietų naudai: grupė nepažįstami, įvairaus išsilavinimo ir interesų žmonės (R-6 ir R-7). Tad tokią grupę lengva įtaigoti, paluti smegenis (R-5). Netgi atskirų žmonių atsparumas neorganizuotos masės įtakoj susilpnėja. Savaime suprantama, kad tokioj iš svetimų žmonių pripuolamai sudarytoj turistinėj grupėj, esant reikalui, lengva turėti agentus ir provokatorius, R-8.

Pavieniai lankytojai, R-3-čia turima galvoj turistai, ne kokie nors apsiuokimai nagrinėti A-4- taip pat lengvai gali būti suviliojami ir įtaigojami, R-5. Tad kod daugiau rusai ir gali norėti? Ne tik prisirenka svetimos valiutos, bet ir neblogą propogandą savo naudai padaro nesugaudančių žmonių tarpe.

Paskutinis svarbus momentas yra tai, kad turistų grupės ir pavieniai turistai dingsta minioje ir neatkreipia vietos gyventojų dėmesio, R-9. Arba jeigu ir sustinka, tai tik prabėgom arba tik su saviškiais. Tokie skuboti arba sentimentalūs susitikimai negali palikti ne vienam, ne kitam gilesnio ir blaivaus išpužio.

BENDRAVIMO SU LIETUVA KLAUSIMAS.

Lentelė 1.

L-1. Išėivijos lietuvių.
L-2. Pavienių asmenų turistinės grupės.
L-3. Pavieniai lankytojai.
L-4. Organizautos grupės.
L-5. Silpnina Lietuvos laisvės kovą.
L-6. Prarasim Nepriklausomos Lietuvos pripažinimą.
L-7. Susilpnės kovingumas išėivijoje.
L-8. Reikalinga stipri diplomatinė akcija.
L-9. Kiek tuščiažodis nepripažinimas vertas?
L-10. Ar Lietuvą aplankius atsisakoma laisvės?

Lentelė 2.

A-1. Amerikos ar Kanados vyriausybės.
A-2. Organizautos grupės: politikų, žurnalistų, kultūrininkų ir kr. (A-3).
A-4. Pavieniai asmenys: studentų, mokslininkų, menininkų pasikeitimas (A-5).
A-6. Lengva kontroliuoti, stebėti.
A-7. Sunku įtaigoti, paveikti.
A-8. Vienodų interesų savų žmonių grupė.
A-9. Augšto išsilavinimo galvojanti grupė.
A-10. Agentai ir provokatoriai išskirti.
A-2 ir A-4 kaip vienetai susiduria su tų pačių interesų ir intelekto vietos žmonėmis ir grupėm. Pasilieka abipusis išpužis.

Lentelė 3.

R-1. Rusų-sovietų.
R-2. Pavienių asmenų turistinės grupės.
R-3. Pavieniai lankytojai.
R-4. Lengva kontroliuoti, sekti.
R-5. Lengva įtaigoti, paveikti.
R-6. Grupė nepažįstami, svetimi žmonės.
R-7. Įvairių interesų ir nusistatymų žmonės.
R-8. Galimi agentai ir provokatoriai.
R-9. Dingsta vietos gyventojų nepastebėti.

MONTREAL

PRANEŠIMAI:

Montrealio šeštadieninės mokyklos pradeda darbą spalio 26 d. 9 val. ryto. Verduno mokyklos mokiniai renkasi pas Seseles, Rosemounto - i Sv. Kazimiero parapijos salę. Mokiniai atsineša visas reikalingas mokslui priemones. Nauji mokiniai registruojasi pas mokyklų vedėjas: Rosemounte pas Blaudžiūnienę, tel. 254-4678 ir Verdune pas Ališauskienę, tel. PO 6-6996

Mokyklų Vedėjos.

LITUANISTINIŲ KURSŲ MOKINIŲ DEMESIUI

Spalio 26 d. prasideda mokyklų metai. Visi mokiniai renkasi į Aušros Vartų parapijos salę 9 val. ryto. Baigę pradžios mokyklą ateidami atsineša baigimo pažymėjimus. Turėti su savimi rašymui priemones ir pratimui susiuvinius. Vedėja.

MIRĖ JONAS BURČIKAS

kuris gyveno Ville Juges Cartier, P.C. Velionis buvo ramaus būdo asmuo ir mažai kam pažįstamas ar žinomas. J. Burčikas daugiau žinomu pasidare, kai šį pavasarį NL va išleido jo parašytą knygą, APOKALIPSE, kuri paploti netik Montrealyje ir Kanadoje, bet ir kitose šalyse, ypač nemažai pardavęs JAV-se. (žiūrėkite skelb. 5 psl.). Neabejojama, kad velionis paliko rankraščiuose ir kitas žadetas išleisti knygas.

Velionis buvo kilęs iš Kauno ir į Kanadą atvyko iš Belgijos, kurioje dirbęs angliu kasyklose ir ten sugadines sveikatą, ko pasekoje ir mirtis perankstyba buvo.

DLK Vytauto Klubo pašalpinės draugijos vakariene šį šeštadienį.

PADĖKA

Šiu metų spalio 5 d. netekau savo brangios, mylimos žmonos a.a. Emilijos (Budvilaitytės) ir taip pat dukte Birutę - motinos. Reikiama didelė padėka bei pagarbą Sv. Kazimiero parapijos Kunigams, ir visiems, kurie į laukę ligoninėje, padėjo į amžiną poilsio vietą ir taip pat pareiškusiems mums užuojautas. Ponomis: Poznokičiams, Mankams, Greibams, poniams: Čekauskieniui, Dolmatieniui, Leknickieniui ir kitiems prisidėjusiems pusrųčių paruošos darbu sugrįžusiems iš kapinių palydos ir Sv. Kazimiero parapijos salę. Bendrai dėkojame už viską, jei nepajėgėme čia viso išvardinti.

Liekame dideliame liūdesyje.
M. Kringelis ir
Birutė Vilimas.

Dr. J. ŠEMOGAS

5441 Bannantyne, Verdun

Pirmadienį ir Ketvirtadienį 2 - 4; 7 - 9 pm.
Antradienį 2 - 4 pm.
Penktadienį 2 - 4; 7 - 9 pm.
Trečiadienį 7 - 9 pm.

Tel: 767-3175; namų 366-9582

DANTŲ GYDYTOJAS

Dr. J. MALIŠKA

1396 St. Catherine St. W.
Suite 419, tel. UN 6-8235
Namų tel. MU 1-2051

Dr. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 Guy Street I aukštas
11-12 kambarys,
Tel: 932-6662; namų 737-9681

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

INFORMUOJAME - Kviečiame

Ar žinote kad didžiausias šio rudens parengimas vakaras-balius, kurį rengia Montrealio Lietuvių Žvejotojų-Medžiotojų klubas "Nida" įvyks lapkričio mėn. 16 dieną šeštadienį 7 val. vakare DLK Vytauto klube 2161 St. Catherine Street E.

Programoje: bus šilta įvairių patiekalų vakariene, tikimasi briedienos ir žuvies. Veiks turtingas įvairių gėrimų bufetas. Bus vertingų fantų loterija, kurioje bus galimybė laimėti automobilio nuoma, kuria paaukojo Highland Auto Body savininkai A. Sušinskas ir J. Zavys ir daug kitokių vertingų dalykų. Gros linksmas Balčiuo orkestras.

Įėjimas tik 2.50 dol. Bilietai jau platinami per klubo narius, prie įėjimo bus parduodama tik ribotas skaičius.

Maloniai kviečiame visus Montrealio lietuvių ir ruošiamą Vakara-Balių atsilankyti.

Montrealio Lietuvių Žvejotojų-Medžiotojų klubo "Nida" valdyba.

ATSVEIKINIMAS IR ŽYGIS PIRMYN

Po garbaus žygio prie Atlanto ir seneli Bostoną ir trumpačiu vasaros atostogų. Sakau trumpučiu, nes gulėjo didelė ir atsakomina našta ant pečių, tai Baltų dienos programos dalis "Žmogus ir jo Pasaulis" parodoje. Su kuria buvo užverstas sekmingas lapas gražaus darbo.

Bet tas neleido sustoti varomos vagos viduryje. Ir tuoj buvo kiltasi i tolimesnį darbą. Nes jau buvo paaiškėję apie mūsų mielojo globėjo bei patono klebono T. K. Pečkio atsiveikimo pobūvio datą ir kartu sutikimo naujo klebono T. L. Zarembos.

Negalėjome savo darbų rėmėjo išleisti taip paprastai. Rinkomės su entuziazmu ir vėl į šlipavimodarbą. Kad tik tas atsiveikimo vakaras ne-

D.L.K. VYTAUTO KLUBO

PAŠALPINĖS DRAUGIJOS

VAKARIENĖ

ĮVYKSTA š. m. spalio mėn. 26 d. (šeštadienį) 7:30 val. vakaro KLUBO didžiojoje salėje, 2161 St. Catherine Street East.

Šilta vakariene, šokiai ir loterija.

Įėjimas \$3.00, jaunimui pusė kainos.

KLUBO VALDYBA.

Montrealio Aušros Vartų parapijos jungtinis choras, diriguoja ponis M. Roch Baltų Dienos programoje.

pasidarytų vien tik griau-džiū kalbų vakaru, bet stengėmės duoti jam atsiminimui gražiausių dainų pyne. Ir tikimės, kad tas paliks ilgai T. Kazimiero atmintyje. Taip kaip jo gyliai išvaryta vagona mūmuse.

Šia proga Aušros Vartų parapijos choras pradėjo koncertą su savo tradicijomis daina "Kur giria žaliuoja", toliau sekė "Tremtinių ir išvežtųjų giesmė", kurią choro dirigentė specialiai jam dedikavo. Nes jis tą dainą buvo nuosirdžiai pamilęs ir tik jo prašomas choras ją išmoko. Toliau iš op. "Preciosa" "Cirioj", iš op. "Nabucco", "Lėkit mintys", iš op. "Trubadūrai", "Čigonų daina" ir bisui mūsų gražiąją liaudies dainą "Berneli mūsų".

Šiuo atsiveikimo su T. K. Pečkio koncertu choras užvertė lapą, lapą kuriame T. Kazimieras buvo visakur širdis ir siela. Ir kur jis sekė ir globojo jo augimą ir stiprėjimą. Tie keli metai bendradarbiavimo paliko mūmuse gražių gyvenimo prisimi-

nimų. Nes juose siekėme ir ugdėme naujas jėgas ir žengėme meninėm pakopom aukštyn.

Jaunimui daugiau įsijungus - atsijauniname ir užsidegėm didesniu entuziazmu. O šio kaltininkai buvo T. K. Pečkys ir choro dirigentė, muzikė p. Roch. Tai moteris plačios bei švelnios sielos ir didelė kruopštaus darbo bitelė.

Dabar kibome į darbą vėl su naujom užduotim. Lapkričio 9d. vakare rengiame "subatvakari-šiu-pinį". Tikimės, kad kaip ir praityje, pajėgsime atkreipti jūsų dėmesį ir paremsite mus, gausiai atsilankydami ir praleisite vakarą kartu su mumis.

O programą rengiame gausią ir įvairią. Moterų choras ruošiasi pasirodyti su naujom ir niekur negirdėtom dainom ir ar nebus Montrealy pirmas kartas. Oktetas kala naujas dainas. Jų gretosna įsijungia solistai A. Paš-

kevičienė ir A. Keblys su duetais. Bendras choras užbaigs šį vakarą su darniom dainom.

Mūsų kaipo choro nėra tikslas užsidaryti vien bažnyčioje ir savyje-bet nešti tą dainą į plačiąją, tiek savo tiek ir kitataurių visuomenei ir ne tik suaugusiems bet ir jauniems. O ypatingai jaunajai kartai, kad jie išgirstų ir pamiltų mūsų protėvių sukurtas dainas. Ir kad iš to gausaus tautinio lobyno pasisemtų grožio bei jas pamiltų ir tą meilę nešėtų tolimesnėm kartom.

A. Keblys

Aušros Vartų parapijos choras, rugsėjo 21 d., pagerbė per savo naujo sezono atidarymą, chorvedę muzikę ponį M. Roch su jos vyru, jų 25 metų vedybinės sukakties, staigmenos pobūviu. Sutikdami juos lietuvišku papročiu suduona ir druska ir sugiedota ilgiausių metų. Ta proga choras įteikė gražų

Adresas: 1465 De Seve Street
Montreal 20, Que., tel. 766-5827

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:

DEPOZITUS	4.4%
ŠĖRUS	5.4%
TERM. IND. 1 metams	6.5%
TERM. IND. 2 "	6.5%

Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 bendros šerų ir depozitų sumos.

DUODA PASKOLAS:

ASMENINES iš	9%
NEKILN. TURTO iš	8.5%

įskaitant gyvybės apdraudą iki \$10,000.

JAU IŠDUOTOS PASKOLOS iki termino lieka senomis palūkanomis (pradedant 6.5%).

Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius, Vakara - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Dieną - penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakara - pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsejo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS

ŠEŠTADIENIS PER **CFMB** STOTĮ

BANGA 1410, 10:00 VALANDĄ VAKARO

Programas vedėjas L. Stankevičius

TEL. 669-8834.

TORONTO

KALBĖJOV. A. JONYNAS

Toronto Akademikų draugijos ruošiamų viešų paskaitų sezonas prasidėjo spalio 19 d. šeštadienį Priskelimo par. muzikos salėje. Apie nūdiene apraiškas Lietuvos literatūroje kalbėjo Vytautas A. Jonynas iš Montrealio.

Stengiamasi surasti įdomius ir aktualius paskaitininkus.

PONŲ STELMOKŲ ŠEIMA iš Boston, Mass., lankėsi Toronte ir svečiavosi pas p. A. Norkus, p. Stelmokienę ir p. Norkienę esančios klasės draugės iš jaunystės laikų. Šeštadienį, spalio mėn. 5 d., p. Stelmokai buvo nuvykę į Vilniaus operos solisto Virgilijaus Noreikos koncertą Hamiltone. V. Noreika su žmona yra atvykęs prieš keletą dienų iš Lietuvos į Toronto paviešėti pas savo gimines.

P. Stelmokas, atvykęs į JAV, beveik nuo pat pirmųjų dienų verčiasi tarpininkavimu nekilnojamo turto pirkime ir pardavime. Turi nuosavą nekilnojamo turto b-nę.

• Marija Aukštaitė kurį laiką praleido Floridoje.

dailininko p. Remeikos paveikslą. Susirinkę buvo ne tik choras su šeimos mis bet ir p. Roch tėveliai ir giminės.

Pokylis tęsėsi šeiminischoje nuotaiškoje iki vėlyvo vakaro. A. K.

PAGERBTI SUKAKTUVININKAI

Šių metų rugsėjo mėn. 21 d. netikėtai buvo padaryta staigmena p. M. K. Janulioniams, kurie iš Montrealio persikėlė gyventi į farmą, netoli Knolton, Eastern Township, P. O.

Įkurtuvių proga, buvo paminėta jų vedybinės sukakties ir 40 metų kaip Kanadoje. Sukaktuviniškai buvo pasveikinti giminių ir draugų ir palinkėta ilgiausių metų.

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

3907 ROSEMONT BLVD.

Tel. OFF.: 722-3545 RES. 256-5355
Sekl.: M. Arlauskaitė tel. 722-3986.
S-tos "Lite" nr. 752D

EDCO CONSTRUCTION CO. LTD.

- Namų statybą vykdo ištiesomis gatvėmis naujoje LaSallėje.
- Namai - Duplex ir Fourplex - sau ir investavimui.
- Namų kainos neaukštos, labai žemu įmokėjimu - \$1000 - galima įsigyti gražius ir vertingus namus.

Skambinti W. L. Apenat, tel. 366-6237

ADAM'S

LaSalle Restaurant

15-je metų pagarsėjęs "smoke meat" gaminio patiekalu.

Juozas Stankaitis

Leonas Gureckas

TELEFONAS
366-0754

7633 LaSalle Blvd. ir 4 Ave. kampas, LaSallėje.

Bouffard Auto Body

6636, Clark St. Montreal

(prie St. Zotique)

TEL: 277-5059, 277-5323

Sav. J. Adomonis - Adams

Namų tel. 747-9900

ATLIEKAME DARBUS:

Electric Welding

Body Work

Painting

Mechanic

Electric

ir kitus

Steering Service

Wheel Alignment

Tune-up

Clutch - Brakes

AR ŽINOMA, KAD "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SPAUSTUVĖ spausdina bilietus, pakvietimus, vizitines ir padėkos korteles, įvairius blankus, receptams lapelius, vedybinius pakvietimus, mirties atveju užuotautos laiškus, visokių "statemen-tus", vokus su adresais, laikraščius. Adresas: 7722 George Street, LaSalle, Montreal, P.Q. Canada.

A. J. Norkeliūnas

Commissioner of the Superior Court of Montreal

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS

6695 - 35th Avenue, Rosemount, (kamp. St. Zotique)

Montreal.

Telefonas RA. 7-3120